

Nelson Mandela 🌸 Aurora Simionescu
Paulo Coelho 🌸 Melania Medeleanu
Maia Morgenstern 🌸 Beverley Naidoo
Horia-Roman Patapievici 🌸 Mihaela Rădulescu
Andreea Raicu 🌸 Regina Rania
Dragoș Bucurenci 🌸 Gabriela Szabo
Mihai Tatulici 🌸 Mircea Toma 🌸 Melania Vergu

Cartea de Citire

Culegere de pledoarii pentru educație

Dragă Cititorule,

Deschizând această Carte și citind o poveste iei parte la „**Lecția de Citire**” împreună cu peste 100.000 de copii din România și aproape 10.000.000 de oameni din lumea întreagă.

Evenimentul face parte din Campania Globală pentru Educație - o mișcare internațională care militează pentru îndeplinirea celor șase obiective ale **Educației pentru Toți**:

- ✓ extinderea educației preșcolare
- ✓ asigurarea învățământului obligatoriu gratuit pentru toți copiii
- ✓ promovarea educației continue și a învățării abilităților de viață pentru tineri și adulți
- ✓ creșterea ratei de alfabetizare a adulților cu 50% la nivel global
- ✓ atingerea parității de gen până în 2005
- ✓ creșterea calității în educație

„Fiecare copil și adult are dreptul la educație. Chiar dacă și-a pierdut prima șansă. Există mereu cea de-a doua. Numai că, în cele mai multe cazuri, cei ce nu au fost înregistrați școlar sau au abandonat școala în primii ani, au avut probleme foarte dificile în familie. Este în responsabilitatea statului să aibă grijă de acești oameni, să aloce resurse pentru ei. Pentru că ei ar vrea, dar nu pot singuri.

În România există acum programe de recuperare școlară, programe **A doua Șansă**. Toți copiii cer să meargă la școală. Profesorii sunt, unanim, de aceeași părere. Personalitățile publice, oameni frumoși și destepti, care au scris în această **Carte de Citire**, și cărora le mulțumim din suflet, pledează pentru educație.

Este important să transformăm lozincile și mesajele politice în practică: **Educație pentru Toți, Zero analfabetism în România, Educație de Calitate pentru toți copiii...**

Acum, pentru că este târziu.”

Gabriela Alexandrescu
Președinte Executiv
Salvați Copiii România

În România Campania Globală pentru Educație se derulează din anul 2001 sub coordonarea Organizației Salvați Copiii. Demersului nostru i s-au alăturat următorii parteneri:

Nelson Mandela

Nelson Mandela s-a născut în 1918, în Mvezo, un sat din fostul Transkei, din Africa de Sud. După terminarea liceului a studiat dreptul la Universitate. S-a alăturat, în 1942, Congresului Național African și s-a dedicat în totalitate luptei împotriva apartheidului. În 1952, Mandela a străbătut întreaga țară organizând rezistența non-violentă împotriva legislației discriminatorii. Acest "turneu" a inclus Campania Sfidării din 1952, rezistența față de segregarea prin dislocări forțate și campania pentru introducerea Educației Bantu în 1953. A consiliat activiști comunitari să transforme "fiecare locuință, fiecare colibă sau cocioabă într-un centru de învățare". A fost supus cenzurii de nenumărate ori, arestat, condamnat, iar în 1964 a primit sentința încarcerării pe viață pentru eforturile sale de a pune capăt apartheidului. A devenit figura politică cea mai renumită la nivel mondial. După 27 de ani în închisoare, Mandela a fost eliberat și a sprijinit Republica Sud-Africană să parcurgă o tranziție pașnică spre democrație. În anul 1993 i s-a acordat Premiul Nobel pentru Pace și în 1994 a devenit primul președinte ales prin vot democratic în Africa de Sud. S-a retras din viața politică în 1999 dar va rămâne cel mai mare și mai adorat erou al Africii de Sud.

Extras din discursul Președintelui Nelson Mandela cu ocazia lansării Campaniei Naționale pentru Educație și Formare

Africa de Sud,
1997

„Țara noastră este înzestrată cu resurse naturale. Dar cea mai mare comoară a ei sunt oamenii, tinerii în special. Oamenii sunt resursele care fac posibilă culegerea roadelor, extragerea profitului de pe urma tuturor avuțiilor noastre.

Lupta împotriva sărăciei, a crimelor, împotriva tuturor maladiilor de care suferă societatea noastră ne obligă să investim în dezvoltarea resurselor noastre umane. ...

Esența acestui efort o reprezintă educația și formarea. Suntem datori să dăm posibilitatea fiecăruia să-și dezvolte integral propriul potențial, să oferim tuturor posibilitatea să învețe și să-și cultive talentele. Suntem datori să creăm contextul care să conducă spre acest tip de împlinire; să oferim tuturor instrumentele și mecanismele necesare pentru a-i sprijini pe oameni în efortul lor de a se auto-depăși.

Potențialul pe care îl avem de recuperat este imens. Milioane de adulți din țara noastră nu au avut niciodată șansa de a învăța să scrie și să citească; sute de mii de tineri au fost abătuți de la calea

educației fără a li se oferi în loc posibilitatea de a-și dezvolta alte deprinderi semnificative. Cei care muncesc în țara noastră sunt aceia care trebuie să ne garanteze accesarea celor mai noi tehnologii la nivel mondial - și putem dispune de această putere de a ne construi o viață mai bună doar dacă exploatăm orice oportunitate de a garanta accesul națiunii noastre la Educație.

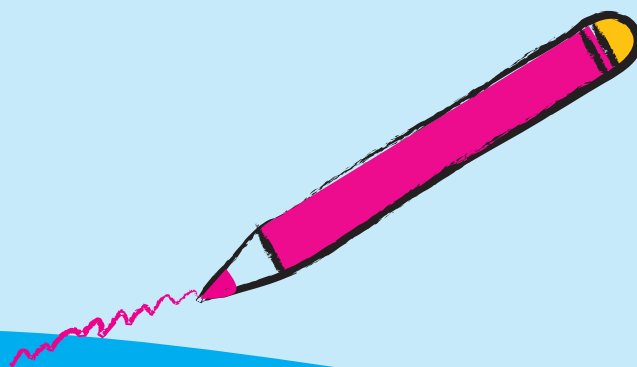
Mesajul nostru pentru profesori, cu această ocazie, este: alegeți-vă ca principiu angajamentul necondiționat de a veghea la interesele celor pe care îi educați.

Printre altele aceasta înseamnă punctualitate riguroasă; pregătire meticuloasă a fiecărei lecții; dedicație în a urmări ca fiecare elev să învețe câte ceva din fiecare lecție predată. Înseamnă să fiți mereu în pas cu dezvoltările din domeniul în care v-ați specializat, să cooperați deopotrivă cu colegii și cu superiorii voștri pentru a oferi garanția că școlile noastre pot cu adevărat educa o națiune. Pe scurt, înseamnă să respectați cele mai înalte standarde astfel încât să redați integral demnitatea profesiei de educator. Pe umerii voștri apasă o responsabilitate imensă. Dacă îi dezamăgiți pe copiii noștri, vă dezamăgiți țara.

[...]

Nu ne mai permitem să nu intervenim cât timp unele dintre școlile noastre sunt transformate într-un paradis al abuzului de droguri, violență sau vandalism. Nu ne mai permitem să nu luăm atitudine când copiii noștri sunt menținuți în noroiul ignoranței și al lipsei de deprinderi. ... Haideti să ne unim eforturile și să muncim pentru a face școlile să muncească pentru noi.

Vă mulțumesc!"

Aurora Simionescu

Aurora Simionescu, sau „Fata cu ochii în stele” cum este cunoscută în mass-media românească este o tânără astrofiziciană din România. Are 25 de ani, s-a născut în Brăila iar în 2008 pasiunea ei pentru astronomie a condus-o spre descoperirea unei bucăți ascunse din Univers. Alături de colegi cercetători de la institute din Olanda și Germania, între care și *Max Planck Institute for Extraterrestrial Physics* (Garching, Germany) unde și-a încheiat recent studiile doctorale, Aurora a observat pentru prima dată un fragment de masă cosmică, a cărei existență a fost recunoscută până acum doar teoretic, fără a putea fi demonstrată. La rândul ei, Aurora a fost descoperită de NASA care i-a oferit pentru 3 ani bursa de studiu „Einstein Fellowship” în cadrul programului „Fizica Cosmosului”.

Aurora a fost desemnată în 2008 Omul Anului în cadrul Galei Zece pentru România și a devenit o sursă de inspirație pentru toți cei care țintesc către stele pentru a-și împlini visele.

Cartea și Puiul de Furnică

🌸 Aurora Simionescu

Pasiunea mea pentru astronomie a început cu o anume carte, pe care am citit-o în ultimul an de liceu. Se numea „Astronomie: Structura Universului”, scrisă de William J. Kaufmann, III. Am fost atât de fascinată de ea încât, chiar și acum - aproape 7 ani mai târziu - îmi mai amintesc cu claritate anumite pasaje. Unul dintre capitolele mele preferate era despre nașterea și dispariția stelelor. M-a învățat că până și ele, astrele, care au călăuzit generații după generații de navigatori și au inspirat deopotrivă poeți, visători, profeți și astronomi, nu sunt eterne.

Deși viața noastră e prea scurtă ca să observăm stelele cum se schimbă, astronomii știu că ele evoluează. Ca să explice cum este posibil acest lucru, autorul cărții a comparat oamenii care privesc la cerul înstelat cu furnicile din pădure. Furnicile nu trăiesc suficient de mult ca să observe schimbarea copacilor. Ele observă doar ghindele căzute, tinerii arbuști, stejarii semeți și buștenii acoperiți de mușchi, putrezind în pământ. Și din existența tuturor acestor elemente în același timp, în același spațiu, furnicile pot ghici povestea nașterii și a dispariției unui stejar la fel cum noi putem înțelege evoluția stelelor, urmărindu-le în etape diferite ale vieții lor.

A fost o explicație pe cât de fascinantă, pe atât de convingătoare. Probabil de aceea încă mi-o amintesc. Cu excepția unui mic detaliu. Vedeți voi, furnicile nu pot scrie. Nu pot lăsa un mesaj urmașilor urmașilor lor, nu le pot transmite adevărurile pe care le descoperă despre pădurea lor, despre casa lor. Și așa, generație după generație, furnicile continuă să redescopere cu surprindere cum din ghindele minuscule se nasc stejari maiestuoși și cum copacii care pentru ele par eterni și care le călăuzesc drumul prin pădure - la fel cum stelele îi călăuzesc pe navigatori - rămân până la urmă fără viață și se întorc în materie.

Imaginați-vă cum ar fi dacă furnicile și-ar putea nota descoperirile. Dacă le-ar putea lăsa moștenire generațiilor următoare prin ceva, altceva - mai durabil, mai persistent decât simpla vorbă rostită în vânt, atât de perisabilă, supusă răstălmăcirii și, în cele din urmă pierdută (dacă vă îndoiiți de acest lucru, gândiți-vă doar o clipă la ultima bătărie pe care ați auzit-o). Imaginați-vă generațiile viitoare de furnici care ar putea construi pe fundația de cunoștințe lăsată moștenire de predecesori, descoperind în permanență ceva nou, înțelegând tot mai multe despre universul lor, despre natură. Imaginați-vă cum, pătrunzând tot mai adânc tainele care învăluie miracolul lanțului neîntrerupt al vieții, natura efemeră a acelor lucruri ce par eterne, furnicile ar admira lucrările naturii, și-ar prețui pădurea, i-ar închina ode și i-ar slăvi frumusețea în versuri.

Și acum imaginați-vă că furnicile ar putea scrie. Că un pui de furnică s-ar împiedica într-o bună zi, absolut întâmplător, de o carte care povestește, să zicem, despre cum norii aduc ploaia și cum ploaia dă viață plantelor din pădure. Ceva uimitor, ceva ce el nu aflase niciodată până atunci. Imaginați-vă că această carte îi trezește, puiului de furnică, fascinația pentru frumusețea norilor de pe cer, îi ațâță curiozitatea de a afla de ce apa este atât de importantă pentru plante. Oare apa este importantă și pentru propria viață, nu doar pentru cea a plantelor? Oare corpul lui conține apă întocmai precum cel al plantelor? Și așa puiul de furnică începe să se privească pe sine și să-și privească pădurea cu alți ochi - o pereche aproape nou-nouță de ochi pasionați, curioși și avizi de informație.

Spre deosebire de furnici, oamenii pot scrie. Oamenii construiesc pe baza experimentelor și a teoriilor documentate cu grijă de înaintași timp de sute de ani și au ajuns până aici tocmai datorită

acestui lucru. Tot ceea ce avem - tehnologie, medicină, filosofie, matematică - , tot ceea ce putem dobândi astăzi nu ar fi fost posibil fără moștenirea scrisă a multor generații de dinaintea noastră.

Totuși, spre deosebire de puiul de furnică imaginar, unii oameni reali din jurul nostru nu vor avea niciodată șansa să se împiedice de o carte care să-i incite și să-i stârnească la a cerceta natura, la a se întreba dacă și corpul lor conține apă, sau dacă stelele sunt eterne, sau cum de un stejar imens poate să răsară dintr-o ghindă atât de mică. Unii oameni nu

ajung niciodată să afle că Pământul nostru este doar un punct șters, albastru, foarte special și foarte vulnerabil într-un univers imens și uneori ostil. Unii oameni nu ajung niciodată să se lase copleșiți de acel fior de venerație, uimire, teamă chiar ... și de fascinația pe care ți-o trezește știința inoculată picătură cu picătură.

Acestor oameni - care nu pot să citească și care nu au acces la educație - li se refuză una dintre cele mai mari avuții pe care omenirea le deține. Pentru că noi, oamenii, nu avem nevoie doar de apă potabilă, mâncare și adăpost. Avem nevoie să știm cine suntem, din ce suntem făcuți și cum evoluează lucrurile în jurul nostru. Avem nevoie să întrebăm „cum”, „de ce” și „pentru ce”. Știința este cea mai mare moștenire a noastră și cea mai mare zestre pe care o putem lăsa copiilor noștri.

Eu am fost suficient de norocoasă, precum puiul de furnică pe care ni l-am imaginat împreună, să găsesc o carte și o bucă de știință care să-mi schimbe viața și viziunea asupra naturii. O carte care m-a inspirat și mi-a oferit un țel - **acela de a înțelege stelele**. Și chiar dacă acum am aflat mult mai multe despre astronomie decât ar fi putut această carte să-mi dezvăluie vreodată, încă mai regăsesc în ea motivația de a mă zbate pentru scopul ales și curajul de a-mi urma pasiunea.

Nu ne permitem luxul de a refuza nici unuia dintre semenii noștri speranța de a descoperi ceva similar.

Paulo Coelho

Autorul brazilian s-a născut în 1947, în orașul Rio de Janeiro. Înainte de a-și dedica viața complet literaturii, a lucrat ca actor și director de teatru, compozitor și jurnalist. Romanul său, Alchimistul, publicat în 1987 a devenit una dintre cele mai bine vândute cărți din Brazilia tuturor timpurilor. Ulterior a publicat o serie întreagă de "best-sellers" și a vândut în întreaga lume mai mult de 100 de milioane de cărți. Volumele sale au fost traduse în 67 de limbi. Coelho este totodată Mesagerul Păcii pentru Națiunile Unite. În martie 2000, guvernul francez i-a oferit cel mai prestigios titlu, acela de "Cavaler al Ordinului Național al Legiunii de Onoare."

Povestea creionului

✿ Paulo Coelho

Băiețelul își privea bunicul scriind o poveste. La un moment dat îl întreabă:

„Scrii o poveste care ni s-a întâmplat nouă? Și, cumva, ar putea fi despre mine?”

Bunicul s-a oprit din scris, a zâmbit și i-a răspuns nepoțelului său:

„Într-adevăr, scriu despre tine. Dar creionul pe care îl folosesc este mult mai important decât cuvintele pe care le scriu. Sper să ajungi să-i semeni atunci când vei crește.”

Băiatul a luat creionul și l-a întors curios pe toate părțile dar nu a observat nimic special. Intrigat, i-a răspuns bunicului:

„Dar e ca toate celelalte creioane pe care le-am mai văzut până acum!”

„Totul depinde de modul în care privești lucrurile. Creionul acesta are cinci calități pe care, dacă vei reuși să le dobândești și tu, vei deveni o persoană mereu în armonie cu întreaga lume”.

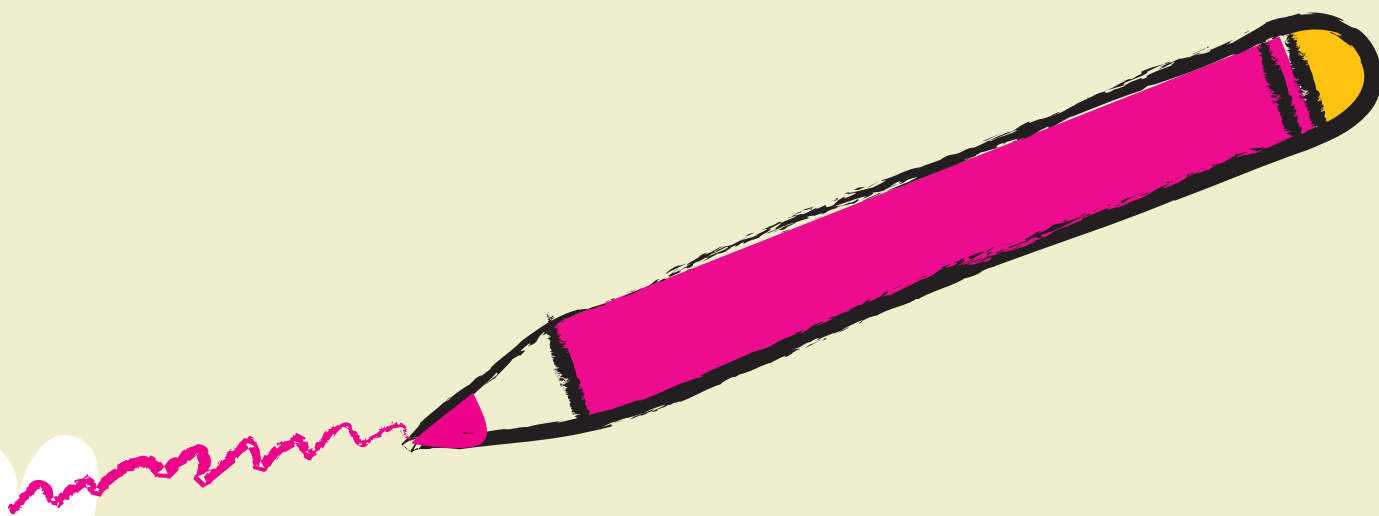
„**Prima calitate:** poți realiza lucruri mărețe dar nu trebuie să uiți niciodată că există o mână care îți călăuzește pașii. Mâna aceasta o numim Dumnezeu, iar El te va călăuzi mereu după Voia Sa.”

„**A doua calitate:** din când în când trebuie să mă opresc din scris ca să folosesc o ascuțitoare. Ceea ce pe creion îl rănește puțin, dar la final va fi mai ascuțit. Așa că învață cum să înduri unele suferințe pentru că ele te vor transforma într-o persoană mai bună.”

„**A treia calitate:** creionul îți permite să folosești radiera ca să ștergi ceea ce ai greșit. Nu este neapărat de condamnat să încerci să schimbi ceva ce ai făcut în trecut ci este mai degrabă important pentru că ne ajută să nu ne abatem de la calea cea dreaptă.”

„**A patra calitate:** ceea ce contează cu adevărat la un creion nu este lemnul din care este alcătuit, nici vârful său ascuțit ci miezul din interior. Așa că ai mereu grijă de ceea ce se întâmplă în lăuntru tău.”

„**În fine, a cincea calitate a creionului:** întotdeauna lasă o urmă. În mod similar, să știi că tot ceea ce faci în viață va lăsa urme, așa că încearcă să fii conștient de fiecare dintre acțiunile tale.”

Melania Medeleanu

Melania Medeleanu a fost elevă a Școlii Centrale din București, este licențiată în Psihologie și are un Master în Relații Publice și Comunicare.

Melania a descoperit bucuria pentru lectură și pentru piesele de șah de când se afla în școala primară. Ar reciti oricând cu plăcere povești precum „History of Love”, „Parfumul”, „Eseuri de îndrăgostit” și, bineînțeles, „Micul Prinț” - carte care i-a marcat copilăria.

A făcut cunoștință cu televiziunea la vârsta de 16 ani dar visul de a deveni prezentator de televiziune s-a înfiripat din anii copilăriei, când o urmărea pe Sanda Taranu. A început totuși cu radio, la 15 ani când a câștigat două ediții consecutive ale unui concurs de literatură, premiul fiind să își citească lucrarea pe post.

A lucrat la Radio Delta și a debutat în televiziune la AMEROM TV cu emisiuni de divertisment pentru adolescenți. La 21 de ani s-a hotărât să „schimbe” divertismentul pe știri și a devenit, din 2002, redactor-prezentator al jurnalelor din prime-time la postul de știri Realitatea TV. Din 2006 este realizatorul emisiunii „Romania politica” și încă speră ca jurnalismul să poată schimba lumea în care trăim.

Cum am învățat să fiu eu

🌸 Melania Medeleanu

„Școală mai bună ca viața nu-i” - zice-o vorbă și, născută, crescută în Berceniul bucureștean chiuleam zdravăn de la lecțiile de politețe pentru meditații susținute pe maidan. Maidan mare și plin de copii cu cheia atârnată de gât (pe-atunci nici nu știam ce-nseamna bonă) așa că, la vremea când părinții se întorceau de la muncă, cea mai importantă lecție se dovedea a fi „găsește-ți cheia prin iarbă și asigură-te că e a ta”.

Am jucat fotbal cu ai lui Oancea de la scara 5, cu Gigi de pe etaj, cu fetele lu' Boloboacă de la 3. Taman când m-am umplut de vânătași - că Gigi dădea zdravăn când era vorba de minge - și începusem să mă ascund prin casă când auzeam soneria - mi-era clar că e vreun părinte căruia îi zgâriasem copilul, a apărut în viața mea Tovarășul Bălașa.

Oltean crescut pe malurile Gilortului, tovarășul Bălașa mi-a fost primul dentist - numai pe el îl lăsăm să-mi scoată dinții de lapte

care abia mai stăteau agățați. El ne cânta Mărioara de la Olt și făcea până și ultimul afon să-și dorească să intre în corul clasei.

36 de copii, câți eram într-o grupă, am învățat șah și-am învățat ce înseamnă competiția, perseverența, ambiția de la el.

Ce-mi amintesc însă, dincolo de orele de curs, sunt recreațiile pe care le așteptam cu înfrigurare nu doar pentru clipele de zbenguială, ci mai ales pentru că lângă a-I-a A, prima clasă cum intrai în școală, se afla locul magic plin de copii care stăteau la coadă. Căci am uitat să vă spun: învățătorul meu era și bibliotecarul școlii. Și reușise, nici acum nu știu prin ce miracol, să ne facă să iubim cărțile. Mai sunt oare copii care-și așează aventurile Cireșarilor între copertile manualului de științe ale naturii prefăcându-se că-și fac sârguincios temele când mama intră pe neașteptate în cameră? Și care aleargă câteva zile mai târziu la bibliotecă și uită de timp și de maidan, la povești cu domnul învățător?...

Carte după carte, buchisite până la ore la care copiii ar trebui să doarmă, m-am trezit într-o zi îndrăgostită de cuvinte. De felul în care se înlănțuie, de cât de apăsate sau de domol le pronunți, cum poți răni cu ele și cum, în egală măsură, poți vindeca. Le-am căutat tainele și le-am pus pe hârtie. Și fiecare vorbă neînțeleasă mă trimitea spre un alt șir ce se cerea dezlegat. Până când, pe toate laolaltă, le-am putut defini într-un singur verb: **a învăța**.

Am învățat despre nori și oceane, despre muzică și despre flori, despre războaie, am învățat culorile curcubeului, am învățat despre copii și despre oameni mari, despre Micul Prinț și despre planete. Am învățat apoi că, deși aceeași pentru toți, lumea e văzută diferit de fiecare în parte. Și că, după felul în care văd lumea, oamenii se împart în tabere în permanentă confruntare. După un timp, am înțeles, privindu-i, sensul unui alt cuvânt important: **argument**. Și atunci când îl cauți, când vrei să-l susții pe al tău, pentru a-ți găsi locul în lume, trebuie să folosești toate aceste experiențe. Iar școala vieții din Berceni nu-ți ajunge. Ai nevoie de școală propriu-zisă, de învățătorul care te-a făcut să citești, de cărți studiate din scoarță-n scoarță, care s-au tras una pe alta ca un lung lanț de verigi puternice care te vor susține atunci când vei decide să ai propria viață, propriile tale gânduri, propriile tale argumente.

Ce-ai citit ultima oară? 🌸

Maia Morgenstern

Maia Morgenstern nu are nevoie de introducere. Dar pentru cei care sunt curioși să afle mai multe despre ea, Maia este o actriță de renume internațional. A absolvit Universitatea de Artă Teatrală și Cinematografică din București, orașul în care s-a născut.

A debutat la Teatrul din Piatra Neamț în 1985, apoi, din 1988 a fost actriță la Teatrul Evreiesc de Stat. Au urmat, în 1990 scena Teatrului Național și, în 1998, cea a Teatrului Bulandra. Maia este membră în UNITER și UCIN, în juriul pentru acordarea Premiului Național de Excelență în Cultura Română, dar și în juriile festivalurilor de la Geneva, Salonic, Angers și Monte Carlo.

Maia Morgenstern a interpretat numeroase roluri principale în piese de Shakespeare, Cehov, Wilde, Ibsen, Kreisler, Lorca, Dumas, Gogol, Alecsandri, Blaga, Vișniec sau Camil Petrescu. A regizat ea însăși piesa Chirița în voiaj după Alecsandri la Teatrul „Maria Filotti” din Brăila. Maia nu s-a oprit la teatru. Are în palmares roluri importante în peste 20 de filme artistice românești și străine. A cucerit Hollywoodul în pelicula Patimile lui Iisus regizată de Mel Gibson, peliculă care i-a adus un premiu EMA în 2003.

Activitatea i-a fost răsplătită și cu Premiul Național „Lucia Sturza Bulandra” pentru cea mai bună actriță, Premiul UNITER pentru cel mai bun rol feminin, Premiul „Teatre vivant” al Radio France pentru cel mai bun spectacol în limba franceză, Premiul UCIN, Premiul „Les stars de demain” - Geneva pentru cea mai bună actriță.

Numele Maiei - **Morgenstern** - înseamnă de fapt „Steaua Dimineții” - așa cum mai este numită Fecioara Maria, rol în care ne-o vom aminti mereu.

Povestea din Țara Viselor

✿ Maia Morgenstern

A fost odată ca-ntotdeauna o fetiță care nu voia să citească.
Nici să scrie. Să deseneze, da. Asta da.

Și timpul trecea și fetița creștea, se făcea mare și frumoasă.
Și deșteaptă. Și cuminte.

Și nu voia să scrie. Nici să citească.

.....

*Cum o cheamă pe fetiță?? – a întrebat Tatăl.
M-am prefăcut că nu aud; am scris mai departe.*

Timpul trecea. „Ar fi vremea să-ncepi să citești și tu singură. Uite, noi când eram de vârsta ta ...” – spuneau părinții fetiței.

– Ba nu! răspunde fetița cea frumoasă. Și deșteaptă.

– *Și cuminte, adăugă Tatăl.*

– *Ba și veselă, am corectat eu.*

– „Mie îmi este de ajuns că-mi citește mama.

Eu pe mama o iubesc cel mai tare. Îmi place când vine seara și mama aprinde focul în sobă, apoi pune scaunul pe prag între cele două camere. Atunci lumina vine „de dincolo”... Îmi citește o poveste lungă. Dar nu-i de-ajuns.

Apoi îi cer tatălui – **suflet** – așa-i spun, să-mi spună altă poveste, încă una.

El îmi promite că va merge cu barca în Țara Viselor, va pescui o poveste și mâine seară o s-o primesc. Dacă voi fi cuminte. Dar eu sunt cuminte.

Eu zic că-i de-ajuns!” a mai adăugat fetița. „Chiar așa .”

S-a mai întâmplat apoi că fetița s-a îmbolnăvit.

Așa, o boală de la vânt – vărsat de vânt. Și fetița cea cuminte trebuia să stea în casă, cuminte în pat.

Nici tu joacă pe-afară, nici plimbări prin parc, nici zbenguială.

Și-atunci? Numai ceai și medicamente? Poate mai multe povești?!

Bine!

Dar toată lumea e ocupată, îngrijorată și puțin tristă.

Și-atunci? Fetița a hotărât că nu-i de-ajuns ...

A luat cărțile cu povești - doar ca să privească pozele și desenele.

Foarte frumoase poze.

Și apoi încet, încet a încercat să citească. Singură.

Mai întâi un rând, un singur rând ...

Apoi o pagină.

Apoi o poveste.

Apoi o carte.

Apoi alta.

Apoi boala a trecut. Răul a plecat.

Și fetița a înțeles că poate călători și singură în lumea imaginației și a fanteziei.

Și de-atunci a pornit într-o călătorie ce nu s-a sfârșit vreodată, o călătorie cu mereu noi și uimitoare peripeții, cu personaje fabuloase, cu întâmplări neașteptate.

Într-o zi, după multe și grele încercări fetița a găsit curajul să scrie chiar ea o poveste.

.....

Uite, citește asta!, am spus eu Tatălui. Iartă-mi scrisul.

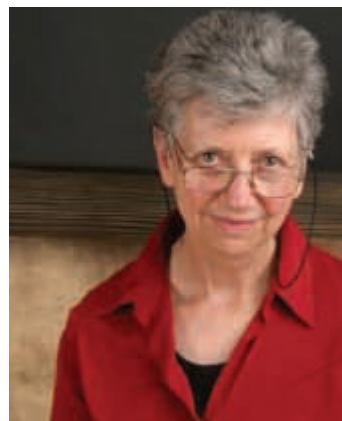

Beverley Naidoo

Beverley Naidoo s-a născut în Africa de Sud și a început să scrie în timp ce era profesoară în Anglia, în exil. Prima ei carte pentru copii, „Călătorie către Jo'burg”, a fost interzisă în Africa de Sud până în 1991, dar a deschis ochii miilor de cititori din toată lumea.

Personajele ei din „Lanțul de Foc”, „Fără întoarcere”, „Dincolo de constrângeri” au înfruntat provocări în situații reale, pe care ea le-a descris ca fiind mai periculoase decât orice fantezie.

A câștigat multe premii pentru scrierile ei precum Medalia Carnegie pentru „Cealaltă față a adevărului”, în care este vorba despre doi copii refugiați trimiși ilegal în Londra. Ultimul ei roman - „Inimă arsă”, a cărui acțiune se petrece în Kenya anilor 1950, vorbește despre prietenie și trădare. Cum cărțile ei au fost anterior interzise în țara ei de origine, a fost încântată să reprezinte Africa de Sud pentru nominalizarea pe care a primit-o în anul 2008 la Premiul Christian Andersen.

Libertate ferecată

🌸 Beverley Naidoo

Credeți sau nu, biblioteca la școală mea era ținută închisă. Nu îmi amintesc să fi mers înăuntru și să aleg singură o carte. În plus, când am rugat-o pe directoarea adjunctă să îmi semneze un formular astfel încât să pot să mă înscriu la biblioteca publică din Johannesburg, a refuzat. Încă îi aud vocea cu accentul ei irlandez...

– Și de ce ai vrea să citești mai multe cărți Beverley? Nu ai destul în manuale?

Nu înțelegeam la început, dar mai târziu am realizat că măicuțele care mă învățau credeau că este de datoria lor să controleze ce cărți citeam. În clasă, când citeam câte o poveste, o poezie, o nuvelă sau o piesă de Shakespeare, ni se spunea ce voia să spună autorul. Profesorii noștri ne spuneau să scriem și să învățăm ceea ce dictau. Eu cel puțin eram norocoasă să am câteva cărți acasă pe care le citeam de plăcere. Mă pierdeam în ele și îmi lăsam imaginația să zboare.

Asta se întâmpla acum mult timp - mai mult de 50 de ani - dar ideea de a ține tinerii departe de cărți și de a le controla ideile încă mă enervează. Vedeți voi, eu am crescut într-o parte foarte rasială a Africii de Sud. Eram un copil alb într-o școală doar de albi și niciunul din

profesorii mei nu mă încurajau să pun întrebări, cu atât mai mult să întreb despre rasismul din jurul nostru. Era un pic ca și când noi am fi măgari cu ochelari de cal și trebuia să ascultăm și să facem ceea ce spun profesorii și adulții care și ei purtau ochelari de cal.

După ce am terminat școala, am avut noroc să îmi fac prieteni în facultate, care m-au ajutat să înlătur ochelarii de cal. Pentru prima oară, am început să citesc cărți care mă invitau să văd lumea din jurul meu într-un nou mod. Am început să realizez că, pentru negri, Africa de Sud era o țară ca o mare închisoare și am început să-mi pun întrebări pe care nu le pusesem înainte. Ceea ce am văzut cu ochii mei era șocant dar, cel puțin, acum începeam să-mi aleg propria călătorie.

Astfel am ajuns să fiu închisă la carceră timp de opt săptămâni, fără niciun fel de acuzație. Eram încă un „pion” în rezistența apartheidului, dar fratele meu și prietenii lui, care luptau împotriva sistemului au stat ani în închisoare. Cititul și comentatul cărților erau importante pentru ei, deoarece cărțile permiteau minților să depășească zidurile închisorii. Cărțile îi ajutau să-și păstreze mințile libere.

Am început să scriu când trăiam în exil, în Anglia, și devenisem mamă a doi copii. Mie și tatălui lor nu ne era permis să ne întoarcem în Africa de Sud, acolo unde amândoi ne născusem. Asta ne făcea refugiați din țara noastră natală și voiam să găsim un mod prin care și copiii noștri, și alți copii să înțeleagă cum era apartheidul.

Dacă aș putea spune o poveste captivantă, poate vor dori să știe mai multe... Acela a fost începutul primei mele cărți pentru tineri, **„Călătorie către Joa'burg”**. Odată publicată, a făcut înconjurul lumii foarte repede, în mai multe limbi. Am început să primesc sute de scrisori de la cititori, spunându-mi gândurile lor și punându-mi întrebări. Dar nu erau scrisori din Africa de Sud, pentru că regulile apartheidului au interzis cartea, până în anul eliberării lui Nelson Mandela din închisoare. Oricine ar fi dorit să-mi citească poveștile până atunci risca să fie trimis în închisoare sau să plătească amenzi usturătoare.

A nu avea cărți nu ține întotdeauna de lipsa banilor, ci de ceea ce apreciem. Cărțile sunt **„hrană pentru minte”**.

Una dintre cele mai importante libertăți este cu siguranță aceea de a citi, de a-ți imagina, de a gândi și de a pune propriile întrebări despre lume.

Horia-Roman Patapievici

Horia-Roman Patapievici este fizician, cercetător științific, profesor, realizator TV de emisiuni culturale, scriitor. Este cercetător privat în istoria ideilor, iar din 2005 este Președintele Institutului Cultural Român. A debutat în presă în 1992 (*Contrapunct*). A colaborat la *22*, *LA&I*, *Dilema*, *Orizont*, *Vatra*, *Secolul 20* și a deținut rubrici permanente la *22* (1993-2003), *LA&I* (2003-2004) și *Dilema Veche* (2004-2005). Este membru fondator al Grupului de Cercetare a Fundamentelor Modernității Europene. Din 2006 este realizator al emisiunii „Înapoi la argument” pentru TVR și are o rubrică permanentă în cotidianul *Evenimentul Zilei*.

Horia-Roman Patapievici este deținătorul a numeroase distincții: Premiul CNA pentru cea mai bună emisiune culturală a anului 2003; Marele premiu al APTR 2005, „Înapoi la argument”, din 2006, Premiul pentru eseu al editurii Nemira în 1993; Premiul de debut al Uniunii Scriitorilor în 1995 - pentru volumul *Cerul văzut prin lentilă*; Premiul Uniunii Scriitorilor, Premiul revistei *Cuvîntul* și Premiul AER pentru eseu - pentru *Omul recent*.

A publicat: *Cerul văzut prin lentilă*, Nemira, 1995; 1996; Polirom, 1998, 2002, 2003, 2004; *Zbor în bătaia săgeții*, Humanitas, 1995; 1996; 1997; 1998; 2002; *Politice*, Humanitas, 1996; 1997; 1998; 2002; *Omul recent*, Humanitas, 2001; 2002; 2003; 2004; *Discernământul modernității*, Humanitas, 2004; *Ochii Beatricei. Cum arăta cu adevărat lumea lui Dante*, Humanitas, 2004; *Despre idei & blocaje. O modestă propunere de a regândi cultura română pornind de la ceea ce îi lipsește, fără a renunța la ceea ce, în aparență, îi prisosește*, Humanitas, 2007.

Pledoarie pentru discernământ în educație

🌸 Horia-Roman Patapievici

Două propoziții, contradictorii, sunt la fel de adevărate: (1) programa de învățământ, la orice nivel, e mult prea încărcată; (2) elevii nu învață niciodată destul (incultura generală crește, nivelul general de educație scade). Dacă acestor două constatări le adăugăm o a treia, care spune că toți copiii sunt geniali înainte de începerea școlii și devin mediocri după absolvirea ei, obținem situația de azi (și, poate, de totdeauna, a învățământului de orice nivel).

Ce e de făcut?

La prima constare trebuie răspuns prin redefinirea obiectivelor educației. Este educația menită să scoată (a) oameni bine formați, (b) meseriași ori și oameni bine formați, și oameni bine specializați într-un domeniu dat (a + b)? Dacă (a), atunci trebuie aruncate în afara școlii majoritatea materiilor și lăsate numai cele care sunt capabile să contribuie la formarea personalităților, la întărirea caracterelor și la rafinarea etică, estetică și religioasă a sufletelor. Dacă (b), atunci toate școlile, indiferent de nivel, trebuie în mod curajos redefinite ca școli profesionale de meserii. Dacă (a + b), atunci învățământul trebuie în mod rațional împărțit într-o etapă (a), valabilă în chip de cultură și formare generală pentru toți elevii, și o etapă (b), care rămâne la latitudinea intereselor de carieră ale fiecărui elev în parte.

Etapa (a) a educației trebuie să conțină numai materiile care au direct legătură cu sufletul, caracterul și inima omului. În principiu, aceste materii trebuie alese în așa fel încât afirmația „toți copiii sunt geniali înainte de începerea școlii și devin mediocri după absolvirea ei” să nu mai poată fi în principiu adevărată. Dimpotrivă, geniul instinctiv al copilăriei ar trebui să poată fi transformat, în etapa (a), într-un geniu al personalității armonios formate. Artele, logica, matematica, limbile, literatura, istoria, istoriile, muzica, desenul, urbanismul, arhitectura, plantele, animalele, natura vie, sportul - acestea ar trebui să fie obiectele de studiu ale etapei formării sufletului și întăririi caracterelor.

Etapa (b) a educației trebuie să conțină, pe compartimente și culoare de formare profesională, tot restul materiilor care azi se fac, indistinct și amestecat, peste tot, la orice vârstă, indiferent de vocație și interese vocaționale.

Ceea ce lipsește învățământului de azi este o concepție clară despre: (i) ce este omul și care este destinația lui; (ii) care este menirea educației; (iii) deosebirea dintre suflet, inteligență și tehnici. În absența acestor trei lămuriri, nimic nu se va schimba, iar copiii vor continua să fie geniali înainte de începerea școlii și să devină invariabil mediocri după absolvirea ei.

Mihaela Rădulescu

Mihaela Rădulescu este jurnalist, realizator și producător de emisiuni de televiziune. Este un reper în lumea divertismentului românesc și un profesionist în cautare permanentă de noi provocări. Mihaela este primul jurnalist român care a transmis în direct, pentru televiziune, decernarea premiilor Oscar în anul 1998. Este singura femeie care a făcut o cascadorie în direct. Este primul om de televiziune care a realizat un interviu subacvatic, tot în direct și este jurnalistul căruia au acceptat să-i răspundă la întrebări personalități cu renume din domenii diverse - de la politică până la cinematografie, de la artă până la domeniul sportiv - atât din România cât și din străinătate.

Mihaela Rădulescu nu este doar un om de televiziune. Mihaela scrie cărți, joacă în filme, se implică în campanii sociale, sprijină cauze caritabile. Mihaela Rădulescu se autodepășește în fiecare zi și ne lansează invitația de a-i urma exemplul.

Frământările unei mame

✿ Mihaela Rădulescu

Sunt mama unui copil care tocmai a învățat să citească. Știe toate literele mari, de tipar și le ghicește mai mereu pe cele scrise de mână. Mă pune să-i scriu cuvinte, îi place să-i citesc seara, în mașină sau în avioane și mă pot lăuda că nu adoarme niciodată cu televizorul, ci cu o „poveste grozavă”. E tare mândru când ne scrie corect numele, e tare bucuros când citește singur ... Nu e nimic extraordinar în faptul că un copil, la nici 5 ani, citește și scrie. E un rezultat fericit la care am contribuit mai toți cei care-i suntem familie și grădiniță. E o normalitate instalată ceva mai devreme în viața unui copil, fără a-l chinui, fără a-l lăsa să creadă că cititul sau studiul sunt chinuitoare.

Ne-am jucat cu literele, am „desenat” cuvinte înainte de a le scrie și am reușit să-i explic că cele mai senzaționale aventuri, cei mai grozavi eroi, cei mai mulți fiori îi găsim în cărți. În cărți bine alese de părinți și de educatori, de profesori, cărora le pasă. De câte ori n-a știut răspunsul la o întrebare, l-am învățat să fie curios, să-i descoasă pe oamenii mari sau să le căutăm împreună în cărți, în dicționare, în manuale...

Am citit și mai mult „la vedere”, adică în preajma lui, tocmai pentru că mimetismul specific vârstei fragede mă ajută să-i predau lecția cea mai importantă - numai oamenii seci se plictisesc, cititul te salvează

de la orice lehamite și te îmbogățește, dincolo de orice criză. Sunt cuvinte pompoase pentru cei deja plictisiți, dar vitale pentru cei ce cresc sub ochii noștri.

Îl învăț toate aceste lucruri pentru ca le știu, îl învăț toate aceste lucruri pentru că așa am crescut și pentru că așa simt că trebuie să trăim corect, citind și respectându-i pe cei care ne educă. Refuz să mă întreb ce-aș fi fost astăzi, dacă mi-ar fi lipsit cărțile din viață. Refuz această variantă, nu mă pot confrunța cu omul lipsit de carte, îl ocolesc, îl evit cât pot. În prietenii mei cei mai buni și în mai toți oamenii de succes pe care-i cunosc locuiesc personaje din cărțile pe care le-au citit la timp, găsesc răspunsuri adunate din experiențe și povești acumulate în copilărie și adolescență, descopăr iubiri, emoții și fiori pe care omul fără carte nu le va avea niciodată. Omul fără carte probabil că va reuși să aibă o carieră în vreun domeniu, dar va trăi într-un suflet gol și alături de oameni încarcerati în puținele cuvinte pe care le stăpânesc.

Poate că unui puști îndrăgostit de computer și de tv i-aș spune cam așa - creierul unui copil e ca un blog sau un site pe care intri ca să descoperi ceva interesant, dar dacă n-are nimic, decât culori, dacă n-are conținut, dacă n-are poveste, dacă nu-l alimentezi mereu cu ceva interesant, dacă nu-ți zgândăre niciun sentiment, îl închizi și cauți altul. Mulți oameni mari dintre copiii care nu citesc azi vor fi „închiși” de alții pentru care nu vor însemna nimic...

Cărțile prind praf pe rafturi de bibliotecă și sunt lăsate uitării în timp ce divertismentul ieftin face rating record. E revoltător, dar cei mai mulți ne pierdem energia de a ne indigna consecvent și ne înveșmântăm în toleranță, în nepăsarea de a ne vedea de-ale noastre.

Mă alătur demersului vostru tocmai pentru că-mi pasă, tocmai pentru că nu cred că ignoranța și analfabetismul pot alcătui firescul unei societăți moderne. Toți visăm să fim cineva, să ajungem departe, să avem de toate, dar cei mai mulți uită că educația cântărește mai greu decât norocul pe care-l invocăm sau rugăciunea pe care o spunem cu sfințenie, seară de seară... Nu mă mir că tot mai puțini tineri își caută șansa și drumul pe căile cele mai greșite și mai închise ale labirintului existențial, dar mă întreb cât timp mai trebuie să treacă până înțelegem că educația e singura șansă la o viață demnă, onorantă, frumoasă și plină ?...

Avem toate șansele să devenim lumea a treia dacă ne sălbăticim cultural, renunțând să ne regăsim în personajele uluitor de complexe și stăruitoare din cărțile lumii...

Andreea Raicu

Andreea Raicu s-a născut pe data de 18 iulie 1977 în București. Este topmodel și prezentatoare de televiziune. A absolvit Facultatea de Limbi Străine, Secția Engleză - Italiană din cadrul Universității Spiru Haret. Ascensiunea în lumea modei a venit odată cu câștigarea locului I la finala națională a Elite Model Look în 1995. Apoi a câștigat premiul Best Elegance la finala internațională a Elite Model Look de la Seul, fiind primul premiu câștigat de o româncă la o competiție internațională de gen. După o vreme și-a făcut debutul și în televiziune, prezentând emisiuni de divertisment precum „Totul pentru tine”, „Ce vor fetele”, „Reuniunea de clasă”, „Big Brother” sau „Megastar”.

Educația este averea omului

✿ Andreea Raicu

Educația este cea mai importantă avuție a omului, pe lângă viață și sănătate. Fără educație, omul este ca și o casă fără fundație. Este important să începi de mic, la vârsta acumulărilor masive. Se spune că toate trebuie făcute la timpul lor. De aceea, atunci când ești copil trebuie să înveți, să absorbi ca un burete informația importantă oferită de adulți: cea de care ai nevoie la vârsta copilăriei - culori, lucruri, animale, oameni - ce este rău, ce este bun, cum trebuie să vorbești, să citești etc. ... lucruri simple, dar esențiale. La această vârstă, îți dezvolti vocabularul, crești capacitatea de „ocupare” a creierului. Eu așa am învățat limba engleză, când eram mică, cu ajutorul mamei. A fost ca o joacă, ușor, repede, fără eforturi obositoare.

Mărturisesc că sunt foarte recunoscătoare părinților mei care nu mă lăseau să plec la joacă, afară la prietenii mei, fără „porția” de citit. Este important ca părinții să pună niște condiții, niște limite, pentru că, atunci, la acea vârstă, eu nu mă gândeam decât la joacă, nu aveam un spirit al responsabilității, al conștiinței dezvoltat. Copiii au nevoie de acel ghid care să-i ajute să se dezvolte, să le arate calea către lucrurile de care au nevoie.

Observ că astăzi, copiii petrec mult timp în fața calculatorului, pe net, yahoo ... mulți au uitat să comunice direct, să vorbească față în față, se ascund după ecrane și după vorbe, și-au redus discuțiile la subiecte extrem de limitate: jocuri, cancan-uri. Părinții sunt din ce în ce mai ocupați: două joburi, obosiți, mulți lipsiți de siguranța zilei de mâine, stresați. Se bucură atunci când își știu copiii acasă, cumiți în fața calculatorului, preocupați. Toți sunt în stare să stea ore, zile și nopți. Dar oare este bine, sănătos? Gândiți-vă numai ce poți învăța din jocurile acelea violente, cu bătaii, cu vopsea roșie. Cu ce te ajută în viață acea informație obținută din acel tip de joc?

Vă voi spune ceva care poate vă va surprinde. E o amintire legată de școală și o spun cu toată sinceritatea, acum, la mai mulți ani după încheierea școlii: am învățat mult mai mult la profesorii exigenți. Și la cei care mi-au plăcut. La acea vârstă nu suntem conștienți de acest lucru. Ne bucuram dacă făceam o gașcă și mai chiuleam din când în când. Nu ne plăceau profesorii care ne „chinuiau” și care ne cereau "prea multe" spuneam noi, dar după ani, am realizat că trebuie să mulțumesc acelor profesori datorită cărora am învățat mai mult.

Este important ca toți copiii să meargă la școală. Este obligația și responsabilitatea fiecărui părinte să-i orienteze către școală, să facă toate sacrificiile pentru ca cei mici să poată învăța. Nu există nici o scuză. Părinții nu au dreptul să taie copilului legătura cu lumea, nu au dreptul să-l izoleze undeva toată viața. Sună dramatic, dar acesta este rezultatul lipsei educației și a învățaturii.

Regina Rania a Iordanului

Maiestatea Sa, Regina Rania a Iordanului este un militant internațional pentru educație universală. Convinsă că educația este cheia care poate sparge cercul vicios al sărăciei, Maiestatea Sa militează pentru investiții în educația tinerelor fete. Își canalizează energia înspre crearea de oportunități și consolidarea de parteneriate inovative pentru a lărgi accesul la educație și a îmbunătăți calitatea actului educațional. În martie 2008 Regina Rania a lansat "Madrasati" (Școala Mea în Limba Arabă), inițiativă prin care și-a propus să renoveze cel puțin 500 de școli din Iordan, majoritatea școli publice căzute în ruină, astfel încât să garanteze tuturor tinerilor iordanieni accesul egal în școli luminoase, sigure, bine echipate și înconjurate de terenuri de joacă.

Maha, fata din munți

✿ **Maiestatea Sa, Regina Rania a Iordanului**

(Povestea aceasta se întâmplă în Orientul Mijlociu)

Băieții aruncau cu pietre după ea, țipând și batjocorind-o: „Nerușinato! Ești lipsită de principii! Zănatico!”

Maha se abținea cu greu să-și stăpânească lacrimile la auzul insultelor care-i șuierau pe lângă ureche, perforându-i sufletul cu o repeziciune și o precizie mai mare decât aceea a bolovanilor care-i sfâșiau carnea.

În sfârșit! Căsuța din clei a familiei sale se contura în zare. Încă puțin și va reuși să se adăpostească dincolo de ușa de lemn de al cărei zăvor trase cu ultimele puteri. Afară, băieții își continuau incantațiile: „Ma-ha, Ha-ha, fetele n-au ce căuta la școală!”. Maha a oftat zgomotos, înghițindu-și lacrimile. Nici măcar nu era prima ei zi la școală. Imaginați-vă ziua în care și-a primit cărțile. Sau ziua în care a mers pe jos, dincolo de granițele satului, ca să ajungă pentru prima oară la școală.

„Or să m-aștepte! Mâine vor arunca și mai multe pietre și Allah mai știe ce altceva ... Dar să merg la școală este decizia mea. A mea! N-o să-i las să-mi răpească asta! Nu mi-e frică de ei!”

Ultimele luni au epuizat-o. Certuri cu tatăl ei. Batjocura din partea fraților și acum, insultele și ploaia de pietre cu care o întâmpinau zilnic ceilalți băieți din sat. Era ca și când toată lumea se coalizase împotriva ei. Toată lumea în afara de Mama. Slavă Cerului pentru Mama și pentru îmbrățișările ei reconfortante!

Mama nu a fost niciodată la școală dar a sprijinit-o din răspuțeri pe Maha, insistând cu încăpățănare pe lângă soțul ei și îndoctrinându-l, ori de câte ori avea ocazia, cu ideea că până și fiica lor merita șansa să învețe.

„Maha, de ce nu renunți la prostia asta?”, lătră tatăl ei în timpul cinei. „Ce-i cu obsesia asta tâmpită de a merge la școală?! Știi bine că nu ne putem permite!”

„Da, dar tată ...” șopti Maha cu o voce stinsă.

„Atunci de ce nu încetezi odata?!? Am aruncat și așa o grămadă de bani pe educația fraților tăi! Numai unul din șapte a rămas în școală! UNUL! Am fi putut să cumpărăm mai multă carne! Sau un plug mai bun. Sau am fi putut repara fântâna cu apă!”

„Dar tată ...”, a implorat ea. „Pot să muncesc noaptea! O să îmi vând în continuare broderiile și tată, gândește-te, dacă pot să citesc, pot să câștig mai mulți bani! O să am în continuare grijă de familie! Te rog, tată. Îți promit, îți promit ...”

„Bine, Maha” s-a înduplecat el în cele din urmă, oftând. „Fie! Dar îți vei suporta singură cheltuielile. Eu nu pot să-ți dau nici un ban pentru cărți, să fie clar!”

Maha zbură înspre celălalt capăt al mesei și-și încolăci brațele fragile în jurul tatălui său. „Mulțumesc, tată” șopti ea îngropându-și fața în barba sârmoasă a părintelui care capitulase, în sfârșit, în fața rugăminților ei. „Mulțumesc, mulțumesc, mulțumesc! Tati, îți promit că n-ai să regreti! O să fii mândru de mine, o să vezi! Cel mai mândru!”

Vestea că Maha va merge la școală s-a răspândit dintr-o suflare în tot satul. Nu a durat mult până să înceapă șușotelile pe la spate, apoi holbatul, arătatul cu degetul și rânjetele disprețuitoare. În seara dinaintea primei zile de școală Maha o ajuta pe mama ei să gătească bamele pentru cină.

„Mamă, nu înțeleg, e greșit să mergi la școală?”

Femeia îi luă cu blândețe mana într-a ei și-i spuse: „Se zice că fetele ar trebui să ajute la treburile casnice, nu să-și bată capul cu școala.

Știi că eu nu am învățat niciodată să citesc. Nici mătușile și nici bunica ta. Se mai zice că ... se zice că e rușinos ca o fată să meargă singură pe stradă. E periculos, tu știi asta. Cine știe ce ți s-ar putea întâmpla? Școala e la o oră distanță ...” Un nor de îngrijorare îi întunecă fața, adâncindu-i ridurile de pe frunte.

„Dar mamă, voi avea grijă, doar știi ... Nu-mi pasă ce zic ceilalți. Abia aștept să mă duc la școală! Abia aștept să citesc și să scriu. Vreau să mă fac profesoară! Și mamă, într-o zi o să te-nvăț să citești, o să vezi!”

Anotimpurile s-au succedat cu repeziciune. Arșița verii a secat pământul lăsându-l brăzdat de crăpături adânci, ploile pasagere i-au oblojit rănile și au făcut loc, ușor, serilor friguroase care coborau peste platou anunțând că un nou an școlar era la doar câteva zile distanță.

Și Maha învăța. Ținea un jurnal. Îi citea tatălui ei titlurile din ziare. Își învățase sora mai mică să-și numere toate degetele de la mâini și de la picioare. De multe ori o dureau ochii de la atâtea lecții - la școală și acasă - urmate de ore interminabile de cusut la lumina lumânării. Dar munca o întărea. Cu cât muncea mai mult, cu atât se simțea mai puternică. Cu cât învăța mai mult, cu atât își dorea să afle mai multe.

Totuși nu-i era ușor. Avea oroare de drumul la școală care începea la 6 dimineața. Îi lua o oră, uneori mai mult ca să ajungă la școală. Și nici o bucățică din drumul tern, prin deșert nu era pavat. Până să ajungă la școală picioarele îi erau amortite de durere și învelite într-o crustă de praf. Și asta încă nici nu era cel mai groaznic lucru.

În prima ei zi de școală a parcurs tot acel drum fără să fi primit vreun răspuns la salut. Acum insultele erau insuportabile. Sătenii încercau în fiecare zi alte și alte metode de umilință. „Cum poți să faci asta familiei tale? Școala nu-i pentru fete, zdreanță ce ești!” Ecoul injuriilor îi răsună în urechi mult după ce ajungea acasă iar veninul vorbelor aruncate după ea împreună cu bolovanii îi otrăvea sufletul chiar și în siguranța propriului cămin. „Ma-ha, Ha-ha! Fetele n-au ce căuta la școaaalăă!!”

Maha stătea așezată pe pat cu o pătură de lână înfășurată în jurul umerilor și încerca să se concentreze asupra cititului. Deodată tatăl ei intră în cameră trântind zgomotos ușa de perete. Se vedea cât este de furios.

„Nu pot să fac doi pași în satul ăsta fără ca cineva să-mi adreseze câte-o remarcă neobrăzată despre fiica mea și rușinea ponegrită asupra familiei mele din cauza ei. Femeile şușotesc. Bărbații şușotesc. Bătrânii satului şușotesc. Au venit azi la mine să-mi spună că ei nu sunt de acord ca Maha să meargă singură la școală. Nimeni nu mai vrea să facă afaceri cu mine. Suntem niște proscriși în propria noastră comunitate!!!”

Cu o voce scăzută a adăugat: „Maha, știu ce ți-am promis dar nu te mai pot lăsa să te duci la școală!”

„Dar tată!” strigă Maha pierdută.

„Nu Maha!!” îi răspunse tatăl categoric, cu ochii întunecați scăpărând de furie. „Fetele nu au ce căuta în școală! Fără comentarii!”

„Unde-i cina mea?” a mai adăugat, bătând cu pumnul în masă.

Și așa, cu un singur trântit de ușă, viața Mahăi a revenit la ceea ce fusese înainte de școală. Totul s-a evaporat ca prin vis. Singura certitudine că nu fusese un vis venea de la băieții care încă o mai arătau cu degetul și chicoteau pe la spatele ei. Dar Maha se prefăcea că nu-i aude.

„Bună ziua! Este cineva acolo? Aș putea să vă-ntreb unde locuiește Maha?”

Nici Maha, care venise afară să vadă cine o căuta, nici tatăl ei care răspunsese la ușă nu știau cine era femeia înaltă din fața lor. Așa cum se obișnuia, tatăl o invită în casă și o rugă să ia loc iar mama o servi de îndată cu un ceai dulce.

„Am venit din capitala țării. Am venit să o văd pe Maha”.

„Pe mine??”, spuse Maha făcând un pas înainte fără să încerce să-și ascundă uimirea. „De ce vrei să mă vezi pe mine? De fapt, cum de știi cine sunt?”

„O, Maha ce plăcere să te cunosc în sfârșit! Am auzit atât de multe despre tine. Mi s-a spus că erai unul dintre cei mai buni elevi pe care școala Al Isra i-a avut vreodată.” Femeia scoase atunci un mic săculeț de pânză. „Uite, ți-am adus asta, zise în timp ce strecură săculețul în mâinile tremurătoare ale Mahăi.

Maha nu era obișnuită să primească atâta atenție. A deschis săculețul într-o doară fără să-i vină să creadă că ceea ce i se întâmplă este real. Pipăi în interiorul sacului încercând să-i ghicească conținutul. Era ceva tare și ascuțit la vârf. Pipăia cu degetele marginile obiectului, căutând indicii.

Era un stilou. Primul ei stilou!

„Doamne, Dumnezeu!” exclamă Maha legănând stiloul între palme și aruncând câte o privire către tatăl ei. „Sunteți sigură că este pentru mine?” o întrebă apoi pe necunoscuta din capitală ridicând cu timiditate ochii către ea.

„Da. Și vei avea nevoie de el”, zâmbi femeia.

„Cum așa?”

„Te-am căutat luni la rândul Maha, fată din munți. Și cum aș fi putut să nu o fac? O fetiță dintr-un mic sat de sus, din platou, care a mers la școală de una singură? Oh Maha, firește că numele tău a făcut înconjurul țării și a ajuns până în capitală!”

Maha se înroși până-n albul ochilor și privirea-i rămase pironită în podea.

„Nu, nu trebuie să-ți fie rușine! Maha, fată din Munți, numele tău este simbolul curajului, al hotărârii și al succesului! Am aflat cum ai mers pe jos kilometri întregi în fiecare zi, cum ai îndurat atâta dezaprobare, atâtea insulte, cum ai muncit noapte de noapte ca să-ți poți cumpăra cărți și caiete, și cum, în ciuda tuturor acestor lucruri, ai reușit să rămâi cea mai bună elevă din clasă. Profesoara ta era atât de mândră de progresul pe care l-ai făcut ... Și-a dat seama că ai un potențial extraordinar. Când nu ai mai venit la școală a întrebat pe toată lumea unde ești. Te-a căutat peste tot, încercând să te găsească. Prin căutările ei, povestea ta a ajuns în cele din urmă până la noi, în oraș.”

„Da?”, îngână Maha nevenindu-i să creadă ...

„Da. Vestea despre tine a ajuns până la organizația noastră. Lucrăm cu mame și fete. Le oferim mici împrumuturi, le ajutăm să-și dezvolte propria afacere... orice au nevoie. Și Maha, suntem de părere că tu ai nevoie de ajutorul nostru ca să poți merge la școală.”

„Cum o veți ajuta?” întrebă mama Mahai, luând-o protector pe după umeri.

„Dacă sunteți de acord, în fiecare dimineață una dintre noi va veni la ușa dumneavoastră pentru a o însoți pe Maha la școală. Și în fiecare după-amiază una dintre noi va fi la școală pentru a o însoți pe Maha pe drumul spre casă.” „Cum ți se pare că sună asta?”, întrebă întorcându-se înspre Maha.

Maha nu-și putea crede urechilor. „Sunteți sigură?? Chiar în fiecare zi??”

„Bineînțeles că sunt sigură! Fetele au la fel de mult drept la educație ca oricine altcineva. De ce băieții să fie singurii care să

poată merge la școală? Școala este pentru toată lumea! Odată ce ai fost la școală vei putea să-ți sprijini altfel familia; poți contribui la dezvoltarea satului în care trăiești. Dar să mergi la școală te înzestrează totodată cu o voce, cu o opinie! O opinie pe care toți ceilalți o vor asculta.”

Maha se uită lung către tatăl ei care rămăsese mut, cu privirea ațintită pe fereastră. „Este decizia tatălui meu. Dacă tata încuviințează, atunci voi veni din nou la școală.”

La început tatăl nu a schițat nici un gest. A continuat să privească pe fereastră ignorând discuțiile care-i așteptau verdictul. Apoi se întoarse încet, îngândurat, către femeile care nu îndrăzneau să rupă tăcerea: „Nimeni nu mă poate acuza că nu îmi iubesc fiica la fel de mult ca și pe frații ei. Da, Maha se poate întoarce la școală. Dacă este în siguranță, atunci se poate întoarce.”

La ușă se auziră iar niște zgomote ciudate. Tatăl Mahăi se ridică îndreptându-se spre intrare. Deschise ușa și constată cu surprindere că toate fetele din sat se strânseseră în curtea lui și chicoteau agitate.

„Maha chiar o să meargă la școală?” chițai una dintre ele.

Una din fetele mai mare făcu un pas înainte: „Iertați-ne, nu am vrut să ascultăm pe la uși. Dar am văzut-o pe doamna de la oraș când a ajuns în sat și am urmărit-o până aici”, spuse cu scurmând praful cu degetele desculțe. „Dar e adevărat? Maha va merge la școală?”

Ridicând din sprânceană tatăl confirmă: „Da, va merge!”

Fetele chiuiră asurzitor iar băieții care priveau scena de peste drum rămaseră înmărmuriți. Câteva felicitări pentru Maha, strecurate din capul ușii și grupul susținătoarelor se răspândiră ca potârnicile, fiecare la casa ei.

În ziua următoare Maha păși iar pe drumul spre școală, echipată cu ghiozdan și cu noul ei stilou. Nu mică-i fu mirarea când văzu că numărul însoțitoarelor ei către școală crescuse vertiginos. Nu numai doamna de la oraș se afla alături de ea ci și o mulțime de alte fete care-și convinseseră părinții să le lase la școală.

Așa că Maha nu se putu abține să nu zâmbească.

În timp ce băieții se strâmbau la ea și o batjocureau, fetele o urmăreau cu invidie pe Maha cum mergea singură la școală în prima ei zi, cu un an în urmă. Din acel moment fiecare dintre ele a început să tânjească în adâncul sufletului să i se alature cândva pe drumul pe care, cu atâta îndârjire, Maha l-a parcurs zi de zi, timp de un an, în ciuda tuturor piedicilor întâmpinate.

Trei zile mai târziu, în timp ce mânca la rezezeală o coajă de pâine înainte să fugă spre școală, un zgomot din ce în ce mai puternic i-a atras atenția.

A deschis ușa. O mulțime mai mare decât întregul ei sat aștepta afară. Mașini, cabluri, lumini, camere video și o mare nesfârșită de fețe necunoscute. Dintr-o dată toți și-au întors privirile, obiectivele și camerele de filmat către ea.

A înghețat pe loc în timp ce doamna de la oraș se grăbi înspre ea. „Maha, Maha, îți vine să crezi? Povestea ta a ajuns la urechile unor oameni foarte importanți! Ministrul Educației a aflat despre tine și acum Președintele țării este aici!”

Maha s-a înroșit ca racul în timp ce blițurile aparatelor de fotografiat o orbeau.

Înainte să reușescă să proceseze ceea ce tocma-i șoptise într-o suflare doamna cea drăguță de la oraș, mâna unui bărbat necunoscut poposi pe umărul ei.

„Deci tu ești Maha, fata din Munți! Tu ești fetița care s-a luptat să meargă la școală? Care a fost o inspirație pentru toate fetele din sat? Maha, curajul și îndârjirea ta m-au impresionat profund și vreau ca tu să mă ajuți să aduc și mai multe fete la școală!”

„O să mă ajuți?” zise bărbatul, ghemuindu-se ca să ajungă la aceeași înălțime cu ea.

Maha se uită în jur, la toate fetele din preajmă care auziseră întrebarea. Se uită în ochii lor măriți, cu pupilele dilatate de așteptare, le privi cum îi făceau semn din cap, încuviințând, le simți încordarea, nerăbdarea, speranța. Și umerii i se arcuiră sub greutatea responsabilității pentru viitorul tuturor acelor destine care i se încredințau fără să clipească. Cu o voce șoptită acceptă: „Da, desigur. Vă voi ajuta.”

Strigăte de încântare au sfârtecat atmosfera.

„Nu vreau să întârzii la școală din cauza mea, Maha. Ce-ar fi dacă astăzi tu și prietenele tale ați merge la școală cu mașina mea? Am putea să discutăm mai multe pe drum.”

Maha strălucea sub zâmbetul care-i înflorise pe față. Cu rucsacul într-o mână, mama ei o sărută ușor pe frunte.

Președintele îi salută pe toți fluturându-și mâna către camerele de filmat, în timp ce blițurile erau ațintite asupra fetelor care se cocoțau în mașină. În timp ce se îndepărtau dealurile vuiiau de urale: „Ma-ha, u-raaa! Locul fetelor e la școală!”

Dragoș Bucurenci

Dragoș Bucurenci este un tânăr activist ecologist și jurnalist freelance. Din 2008, conduce asociația **MaiMultVerde**, o organizație neguvernamentală care și-a propus să construiască o nouă cultură a voluntariatului pentru mediu în România.

Dragoș s-a implicat în protejarea mediului din 2004, când, împreună cu Liviu Mihaiu, a pus pe picioare asociația **Salvați Dunărea și Delta**.

Are o experiență de peste 10 ani în presa scrisă și a realizat mai multe emisiuni de televiziune pentru TVR1 și Realitatea TV. A debutat la 17 ani în **Dilema Veche** iar în prezent semnează un editorial lunar în **Elle** și în **Esquire**.

Dragoș are 27 de ani, trăiește în București și este student în anul III la Istoria și Teoria Artei.

Foto: Ionuț Staicu

Lecția de citire

🌸 Dragoș Bucurenci

Tramvaiul cu care mergeam la căminul de copii de la periferia cartierului Bucureștii Noi era aproape gol. Ne țineau companie câțiva navetiști îmbrăcați în haine cenușii, câte un purtător de salopetă mirosind a băutură ori câte un cerșetor care moșăia, lăsându-se legănat de hurducăturile vagonului.

Coboram la capăt de linie. Aici, unde șina descrie un cerc perfect pentru a se reîntoarce în centrul civilizat, ne așteptau străduțele desfundate, maidanul plin de praf sau înnoroiat de ploaie, casele derăpănate, instalațiile industriale lăsate în paragină, șina de tren abandonată, cu buruieni înalte crescute printre traverse, și haitele de câini ai nimănu, foarte periculoși după lăsarea serii.

În acest peisaj dezolant, trebuie că eram o apariție cel puțin insolită. Eu purtam un parpalac bej și o șapcă în carouri, iar în mână duceam o servietă de piele neagră din anii '50. Poate că ținuta vintage mi s-ar fi potrivit dacă n-aș fi avut decât 17 ani. Andreea, fata care mă însoțea, era studentă în anul I la Litere, purta ochelari, o haină trei sferturi, o geantă elegantă și cizme din piele întoarsă.

Motivul descinderii noastre în acest capăt de lume nu era, nici el, mai puțin neobișnuit.

Acum 10 ani, cei de la "Salvați Copiii" au creat un program de ajutorare a copiilor instituționalizați, "Big Brother". În cadrul programului, mai mulți elevi și studenți s-au oferit să facă meditații cu elevii de clasa a VIII-a din căminele pentru copii. În deceniul trecut, în România meditațiile erau aproape obligatorii pentru a avea o șansă reală de a trece examenul de admitere în liceu sau bacul. Căminele pentru copii, altă anomalie educațională, erau și ele o realitate curentă.

Până să particip ca voluntar în acest program organizat de "Salvați Copiii" aveam impresia că fusem crescut într-o familie mai degrabă modestă. Mă obișnuisem să nu fac parte dintre privilegiații care mergeau în fiecare vară la mare, care aveau combină și televizor cu ecran plat. Ca să nu-mi fac sânge rău, perpetuam câteva clișee consolatorii ale joasei clase de mijloc care asociau bunăstarea cu hoția și dotările tehnologice cu aculturația. Slabă consolare, totuși, pentru puștiul care eram.

La căminul de copii unde am ținut câteva meditații la limba și literatura română am descoperit cât de îngust era orizontul meu de vedere. Aici am înțeles diferența dintre a nu avea cei mai buni părinți din lume și a nu avea părinți deloc, dintre a nu avea un ghiozdan nou în fiecare an și a nu avea destule haine ca să ai ce pune pe tine când le dai la spălat, dintre a nu merge la mare în fiecare an și a nu fi văzut marea niciodată, dintre a avea venituri modeste și a fi sărac, cu adevărat sărac.

A fost mai dureros să descopăr la maturitate că fac parte, de fapt, dintre privilegiații societății, decât fusese să-mi dau seama, în copilărie, că mă număr printre cei defavorizați.

În privința educației, s-a produs o schimbare similară de perspectivă. Am crezut ani de zile că școala românească este o bătaie de joc și o pierdere de vreme. Din liceu mi-aduc aminte doar cinci chipuri luminoase. De la Daniela Oprescu, Valentin Stoica și Gabriel Săndoiu am învățat logica, rigoarea calculului matematic și gândirea algoritmică. Sunt deprinderi pe care le folosesc zi de zi în managementul proiectelor. Alți doi profesori m-au ajutat să-mi educ propriul gust în materie de literatură, iar

dacă astăzi sunt infinit mai câștigat decât 87% dintre conaționalii mei, care nu citesc, le-o datorez Oharei Donovetski și lui Nicolae I. Nicolae. Toți acești oameni, care și-au luat în serios meseria de educator, au făcut-o în disprețul curriculei. Toate cunoștințele și deprinderile care-mi sunt utile și astăzi le-am învățat în ciuda sistemului și, de cele mai multe ori, în afara orelor de clasă.

Și, totuși, n-aș fi nimic din ceea ce sunt astăzi în absența celor 12 ani de educație care m-au așezat pe un drum și m-au programat pentru succes. Am înțeles asta abia când i-am văzut pe copiii de la căminul din Bucureștii Noi, pe fruntea cărora societatea pusese cu cerneală invizibilă ștampila "Rebut". În clasele unde învățau, erau așezați în ultimele bănci, ca să învețe de mici care le e locul. Nedreptățiți și persiflați de profesori, nu aveau nicio șansă să intre la liceu. Acceptând să-i crească, societatea îi păcălise, de fapt: nu avea nevoie de ei și îi așteptase să împlinescă 14 ani ca să le spună lucrul ăsta.

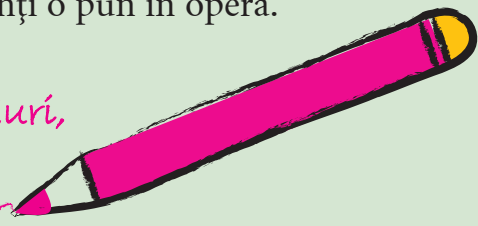

Ați putea crede că lucrurile s-au schimbat de atunci. E adevărat, față de acum 10 ani, în România se fac mai puține meditații, iar căminele de copii au fost înlocuite cu centre de plasament. Dar nu e mai puțin adevărat că 70,000 de copii din țara noastră sunt nevoiți să muncească în loc să învețe. Lor societatea le refuză de la bun început dreptul la o viață mai bună, dreptul de a-și împlini visurile, dreptul la fericire.

A lipsi un copil de educație e totuna cu a-i mutila destinul. Tăcerea și indolența ne fac pe toți complici la această crimă pe care demnitarii indiferenți, birocrății indolenți și părinții inconștienți o pun în operă.

Poate n-ai știut, dar,

*dacă poți citi aceste rânduri,
te numeri deja printre
cei privilegiați.*

www.bucurenci.ro

Gabriela Szabo

Gabriela Szabo este o atletă româncă de renume internațional, triplă campioană mondială și multiplă campioană europeană. Gabi a ajuns în lumea sportului printr-o întâmplare și a câștigat prima ei cursă de 600 de metri într-un parc din centrul orașului Bistrița.

De atunci și până în 2004, când s-a retras din lumea sportului profesionist, Gabi a strâns 21 de medalii de aur și 12 de argint, fiind una dintre primele atlete din lume care a cucerit toate titlurile absolute ale campionatelor europene, mondiale și olimpice.

Povestea lui Gabi sau drumul de la învățare la mentorship

🌸 Gabriela Szabo

Gabi s-a născut în 1975. Dar adevărata sa poveste începe mai târziu, în 1988. Gabi avea 13 ani când profesoara sa de educație fizică i-a propus să participe la primul său cros. Acesta se desfășura an de an, la începutul primăverii, când afară începea să se însenineze și toată strada mirosea a castani. Era un parfum dulce, ușor ca un abur, care inunda bulevardul și îi învăluia pe copiii ce așteptau nerăbdători startul.

Gabi era micuță de statură și foarte slăbuță, așa încât părea chiar mai mică decât era. Cei mai mari decât ea au ocupat primele linii și, când s-a auzit bubuitura startului, au luat-o la goană către centrul orașului, unde era anunțată sosirea. Gabi cea mică, însă, a fost cea care a ajuns prima la final. După linia de finish, s-a oprit, s-a întors către cei ce veneau în urma ei și a început să râdă. Toți o priveau uimiți: cea mai mică dintre ei câștigase.

A fost chiar mai mult decât o victorie școlară, pentru că Gabi a mai avut parte de o surpriză: a fost remarcată de antrenorul Zsolt, care i-a propus să înceapă antrenamentul pentru o carieră în sport.

În acea zi, s-a dus acasă cu diploma câștigată și le-a cerut părinților permisunea să se antreneze pentru atletism. Și așa a început totul...

În anii ce au urmat, Gabi s-a concentrat pe antrenamente și pe participarea la competiții naționale și internaționale. A făcut antrenamente în toată lumea, pe baza unui program deosebit de riguros, care nu îi permitea nici să întârzie, nici să lipsească o zi, pentru că ar fi înseamnat ieșirea din ritm. Lumea întreagă o urmărea pe pistă, turnantă după turnantă și mii și sute de mii de oameni respirau în același timp cu ea.

Atunci când vedem un sportiv pe podium, atât de bucuros, nu putem să ne dăm seama câtă muncă se ascunde în spatele acelui zâmbet victorios. A fi sportiv de performanță e ca o meserie în care nu poți avea nici o scăpare, nu ai pe nimeni care să te verifice și să corecteze greșelile făcute de tine, ci totul, absolut totul depinde de tine. Trebuie să ai o disciplină incredibil de dură, pe care puțini pot să o aibă. Gabi a fost mereu conștientă că fără muncă și fără un program foarte riguros nu poți să ajungi departe. Dar ea a știut să se autoeduce, ca să fie așa cum știa că trebuie să fie ca să reușească.

Rezultatele ei au uimit o lume întreagă. Timp de 10 ani, Gabi a participat la zeci de competiții naționale și internaționale, cucerind toate titlurile absolute ale campionatelor europene, mondiale sau olimpice. În total, a obținut 21 de medalii de aur și 12 de argint. Mai mult, în 1999 a primit prestigiosul titlu de „Cea mai bună sportivă a lumii“, o distincție pe care orice sportiv și-o dorește, pentru că atestă calitățile extraordinare dobândite, o încununare a muncii și a efortului depus.

A existat însă și un revers. Ca toți sportivii de performanță, Gabi a trebuit să renunțe la prieteni, la timp liber, și-a limitat chiar și educația convențională, așa cum o știm cu toții, cu lecții și vacanțe de vară. Dar Gabi a fost mereu pasionată de lectură și, după antrenamente, înainte să adoarmă, citea. Astfel, putea să se relaxeze după o zi grea și, totodată, să afle lucruri noi și să își găsească forța să meargă mai departe. Cărțile au reprezentat mereu pentru ea o modalitate de a se odihni psihic, după antrenamentele obositoare.

În tot acest timp, de la primul său cros și până când a renunțat la sportul de performanță, Gabi a știut că sportul este doar o etapă scurtă a vieții sale. Ce urma să facă după această perioadă, însă, nu știa. De altfel, toți marii sportivi întâmpină aceleași dificultăți: pe perioada competițională sunt complet dedicați antrenamentelor și nu își permit luxul de a avea hobby-uri, de a urma cursuri de specializare sau de a învăța o meserie nouă. De aceea, părăsind concursurile, se simt sfârșiți, ca și cum viața lor de acum înainte nu mai are sens. Este o perioadă în care sunt debusolați și se întrebă încotro să o apuce, fără să știe măcar ce anume le-ar plăcea să facă, pentru că, până atunci, nu au avut nicio opțiune.

Și Gabi s-a simțit la fel. Toată lumea sa, dintotdeauna, fusese sportul. Asta îi plăcea și nu putea să se gândească la nimic altceva.

După ce a încheiat perioada competițională, Gabi a vrut doar să se odihnească, să nu mai facă nimic altceva decât să doarmă și să citească. Dar, după un timp, și-a dat seama de lucrul cel mai evident cu putință: că trebuie să facă sport în continuare. Desigur, acum trebuia să găsească o modalitate diferită de a face asta.

După un deceniu de sport pe pistă, Gabi a renunțat la echipament și s-a așezat, mai conștiincioasă ca niciodată, pe școală. Și-a continuat studiile în domeniul care a consacrat-o, dar și într-un domeniu nou, care să o ajute să arate și altora beneficiile mișcării: marketingul. Și astfel Gabi a obținut un Masterat și un Doctorat în Sport și un Masterat în Comunicare.

Astăzi, după 21 de ani de la crosul din orașul natal, Gabi este Vicepreședintele Federației Române de Atletism. În plus, a inițiat o serie de proiecte anuale prin care și-a propus să promoveze sportul și talentele sale.

Așa s-a născut campania „Sport pentru Viață”, o campanie socială de mari dimensiuni, care a pus-o pe Gabi în fața a noi provocări. De acum, nu mai era suficient să cunoască sportul, dar trebuia să găsească și modalitățile de a vorbi altora despre el, de a-i convinge că este absolut necesar pentru o viață sănătoasă, și, mai departe, că sportul poate să îi ajute să își construiască o nouă carieră: aceea de performer.

Educația sportivă este un subiect pe care puțini îl abordează. Dar oamenii nu își dau seama cât de important este sportul, nu doar ca și performanță, ci doar ca activitate zilnică. Beneficiile sale sunt multiple și țin atât de partea fizică, cât și de cea psihică. Pe de o parte, sportul este absolut necesar pentru o viață sănătoasă și pentru un tonus muscular bun, pe de altă parte, formează caractere, cizelează voința, dezvoltă spiritul de învingător, în aceeași măsură în care îi învață pe oameni să lucreze în echipă. Sportul nu e doar un hobby, e un mod de a te disciplina și de a te educa, pentru a fi mai bun în orice îți dorești să faci.

Cel mai drag proiect al lui Gabi este „Acasă, pe podium”, un program destinat copiilor din centrele de plasament, al cărui scop este să descopere o nouă generație de campioni, oferind o șansă copiilor mai puțin norocoși. Primii copii au fost deja selectați, iar Gabi continuă proiectul în speranța că va găsi și ea copii talentați, care să devină, la fel ca și ea, campioni. Gabi își mai amintește încă parfumul castanilor înfloriți de pe strada unde a alergat prima dată și-și dorește ca toți copiii să-și găsească propria alee cu castani.

Povestea pe care v-am spus-o este chiar a mea. Gabriela Szabo, multiplă campioană olimpică și mondială, cea mai bună sportivă a lumii. Este o istorie reală, despre care îmi place să cred că e departe de a se fi terminat. A doua parte a vieții mele abia acum începe cu adevărat.

Mihai Tatulici

Mihai Tatulici este un jurnalist și un scriitor român.

A debutat în presă ca elev, în anul 1966, la un ziar din județul Suceava. A început să facă televiziune pentru că îi place filmul. În 1980 a debutat ca realizator de programe la postul național de televiziune iar după 1989 a construit, alături de Mihai Mârțu, proiectul Tele 7 ABC.

A publicat peste 10.000 de articole, recenzii, reportaje, traduceri, eseuri, editoriale în peste o sută de ziare și reviste românești, fiind deținătorul a numeroase distincții precum Premiul special al Editurii Romanul, Premiul APTR pentru film documentar, pentru emisiuni sociale, pentru talk show și Marele Premiu APTR, primit consecutiv ani de-a rândul. În prezent este realizatorul emisiunii Stradă, Școală și Spital la Realitatea TV - supraprogram al grupului media Realitatea - Cașavencu.

Stradă, Școală și Spital

✿ Mihai Tatulici

De mai bine de 4 ani încerc să descopăr - printr-un program TV de tip investigații și dezbateri - de ce contractul social dintre stat și cetățean merge atât de prost.

Stradă, școală și spital - cele trei componente înscrise de altfel și în Constituție, pe baza cărora ar trebui să avem de la străzi la autostrăzi, de la medicul de familie la spital, de la grădiniță la universitate, un traseu de servicii și instituții care să ne construiască drumul în viață sunt de fapt tot atâtea eșecuri.

Am încercat să aflu de ce, în 20 de ani de democrație, aceste trei realități care definesc statul modern nu se pot concretiza coerent. Și am avut surpriza, îngrozitor de neplăcută, să constat că de vină este, în principal, unul din cele trei substantive comune care compun titlul programului de televiziune pe care îl fac, și care e supraprogramul grupului Realitatea - Cașavencu.

Acest substantiv comun este Școala.

Guvernanții fură, mint sau greșesc pentru că n-au făcut Școală bună. Incompetența lor vine din Școala de doi lei pe care au făcut-o.

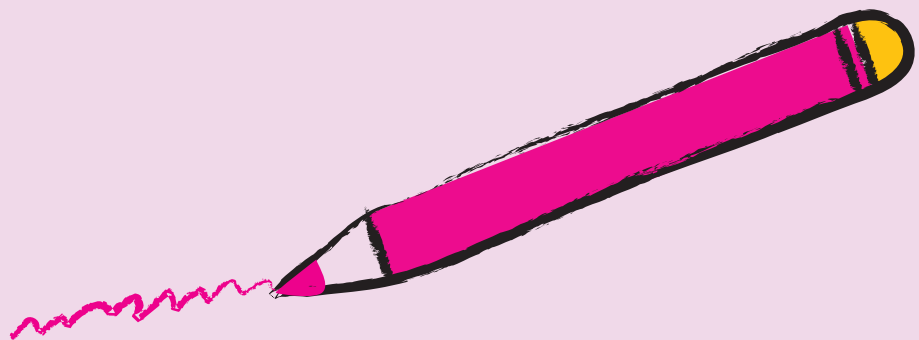
Unii dintre ei au ajuns în politică pentru că n-au o meserie ca lumea, pentru că nu le-a plăcut cartea. Deficitul lor de comportament etic vine tot de la Școala prin care au trecut ca găscă prin apă.

Încep să cred că, de fapt, statul nu-și dorește un cetățean cu Școală. Și, din păcate, acest fapt nu duce decât la disoluția statului.

De aceea, cred că problema Școlii, este - în primul rând - o problemă de atitudine cetățenească. Cei care au avut norocul să învețe carte au obligația să susțină Școala și să determine statul să aibă viziune asupra mai multor generații.

Miza următorilor o sută de ani ai României stă în Școală.

Dar pentru cei o sută de ani de succes,
efortul începe de azi.

Mircea Toma

Mircea Toma este psiholog, profesor și jurnalist. A obținut doctoratul în Psihologie în anul 1987 la Universitatea Babeș Bolyai din Cluj.

Cercetător la Institutul de Psihologie al Academiei Române, profesor asociat la Școala Superioară de Jurnalism, la Facultatea de Jurnalism și Științele Comunicării, sau la Școala Națională de Științe Politice și Administrative, ziarist la publicația Academia Cațavencu, realizator de emisiuni radio și TV, militant pentru asigurarea libertății de exprimare și a accesului la informare, Raportor ONU pentru condiția libertății de exprimare în Cuba ... sunt doar câteva din identitățile sub care Mircea Toma a creat, a scris, a transmis, a produs controverse, a luat atitudine.

Mircea Toma este totodată un nume sonor în societatea civilă din România. Ca director al Agenției de Monitorizare a Presei - organizație de drepturile omului, membră a rețelei Reporteres Sans Frontieres - a influențat politicile europene față de România în perioada de preaderare, a intervenit activ în procesul legislativ pentru asigurarea libertății de exprimare și a generat modificări ale programei preuniversitare pentru promovarea educației pentru competență în mass media.

Cărți care-ți zâmbesc

🌸 Mircea Toma

La sfârșitul facultății încă înțelegeam prin citit ceea ce înțeleg cei mai mulți dintre voi. Ai în față o pagină de carte pe care sunt tipărite cuvinte. Ochiul dezleagă literele scrise și ți le transformă, în minte, în tot felul de imagini, idei, emoții sau alte trăznăi. Dar e clar că nu ești decât tu și literele alea în poveste.

Ei bine, primul meu loc de muncă mi-a schimbat mult imaginea pe care o aveam despre citit. Devenisem profesor la o grădiniță pentru copii care nu auzeau bine. Unii nu auzeau chiar deloc. Pentru câțiva dinte ei, nici măcar cuvintele nu ajunseseră să însemne ceva. Se înțelegeau cu oamenii din jur doar prin câteva gesturi. Cu gesturi am ajuns, încetișor, să-i ajut să descopere înțelesul cuvintelor. Am rostit de multe ori „ou” alături de imagini cu ouă, sau „cal” - având în față cai de pluș dar și desene de cai - și tot așa, până se luminau și descopereau universul vorbirii. Adică atunci când li se transformau în minte rostirile mele în imagini.

Dar cum adică rosteam „ou” sau „cal” dacă ei nu mă auzeau? Chiar așa făceam, rosteam, dar cu grijă să-mi vadă buzele atunci când pronunțam cuvinte. Iar copiii aceia care nu auzeau, ajungeau să-mi „vadă” vorbirea. Da, citeau. Au învățat să citească de pe buze, înainte de a fi ajuns să citească dintr-o carte. Pentru ei buzele celui cu care vorbeau desenau litere și cuvinte, iar ei se bucurau nespun să înțeleagă ce citesc. Iar bucuria mea era la fel de mare, așa cum te bucuri de o întâlnire cu un bun prieten după o călătorie foarte lungă și întortocheată.

De atunci mă simt altfel când citesc. Da, sunt singur, am în fața ochilor o carte. Dar cuvintele scrise nu mai sunt, pentru mine, doar semne lăsate de tipar pe hârtie. Ele au devenit cuvinte rostite, iar eu știu, pentru fiecare literă, forma buzelor care a pronunțat-o. Citesc, dar asta nu mai înseamnă doar întâlnirea ochiului meu cu literele, pentru că literele sunt așezate acolo de buzele unui povestitor. Care are răbdare să stea cu mine și să-mi citească povestea lui. Uneori, o carte te poate ține în brațe să-ți spună povești. Sau, așa cum mi se mai întâmplă mie, te scoate la o cafenea și stă cu tine să-ți țină de urât până-ți termină, șușotind, un roman întreg.

Melania Vergu

Melania Vergu este un jurnalist român ce și-a dedicat cariera domeniului educației despre care a scris, a analizat și pentru care a luptat, în dezbateri publice sau prin forța penelului. Melania a militat dintotdeauna pentru trecerea la normalitate a educației românești aducând vocea beneficiarilor din sistem mai aproape de auzul creatorilor și gestionarilor de politici educaționale.

Melania a îmbrățișat cariera de jurnalist din 1992 și este azi un ziarist de excepție, șef al Departamentului de Educație din cadrul ziarului Gândul. Meritele îi sunt recunoscute nu doar de către cei care o citesc.

Melania este deținătoarea a numeroase premii și distincții precum: Diploma de excelență și medalia de argint pentru cel mai bun jurnalist de educație, conferite de UNIVERSITATEA Lucian Blaga din SIBIU în 2008, Distincția culturală a ACADEMIEI ROMÂNE, pentru activitatea jurnalistică în 2007; Premiul Clubului Român de Presă pentru editorial în 2005, Diploma de Excelență „Constantin Pavel” a Federației Naționale „Alma Mater” în 2000 - 2004, Diplomă pentru Fidelitate „Magna cum Laudae” a Federației Naționale „Alma Mater” în 1996.

Merită să mai mergi la școală?

🌀 Melania Vergu

Dacă toate organizațiile neguvernamentale din România s-ar strădui atât cât o face Salvați Copiii, cu siguranță, am fi mult mai departe de locul în care ne aflăm acum: după 20 de ani de democrație și dezvoltare socială în libertate, Educația este Cenușăreasa. Clasa politică pricepe greu, de fapt după cum se raportează la învățământ și prioritățile lui, nu prea pricepe deloc că vorba românească „ai carte, ai parte” e un adevăr elementar și structural al unei bune dezvoltări sociale, economice, culturale.

Într-o carte care vorbește despre importanța educației, astăzi, când nu știm dacă tezele cu subiect unic se vor mai desfășura sau nu, când nu suntem siguri dacă bacalaureatul va mai fi sau nu examenul maturității unei noi generații de tineri ce se pregătesc să intre în viață adultă, cred că editorialul scris și publicat în ziarul Gândul în data de 5 mai 2009 este cea mai sugestivă imagine a ceea ce trebuie să

însemne dragostea de școală, este pledoaria mea pentru încrederea și susținerea pe care trebuie să le arătăm învățământului românesc. Îmi doresc ca inițiativa Salvați Copiii să lumineze toate mințile și sufletele clasei politice pentru triumful educației.

Cu 16 ore înaintea tezei cu subiect unic la limba și literatura română, pe care ar fi trebuit s-o susțină astăzi 420.000 de elevi, aceiași elevi habar nu aveau dacă vor merge la cursuri, dacă le vor veni profesorii și, în general, dacă mai merită sau nu să mai meargă la școală. Cel mai logic răspuns la ultima întrebare este: Nu! Nu merită să te mai duci la școală, acolo unde nu ești învățat să-ți respecti cuvântul, nu ești educat să-ți recunoști greșeala și să-ți folosești capul pentru raționamente logice. Nu merită să te duci la o școală în care ai parte de profesori pe care lehamitea, sărăcia și, mai ales, disprețul arătat de putere îi transformă în autiști, plictisiți și înrăiți împotriva lor înșiși și a celorlalți. Nu merită să te duci la o școală în care nu se mai știe dacă vor mai exista manuale, profesori și nu cumva vei învăța claie peste grămadă în clase.

Protocolul prezentat la ora 18,30 de ministrul Educației e apă de ploaie, pentru că nu face decât să amâne până pe 7 mai toată tensiunea acumulată în sistem. S-au obținut „promisiuni”. Cei care în urmă cu 6 luni erau invidiați de toată societatea românească, că vor primi salarii mărite cu 50%, astăzi se mulțumesc cu „promisiunea” că nu li se va lua ceea ce au în acest moment. Leii sindicali s-au transformat în pisicuțe blânde și declară că doar mâine e sigur că nu se face grevă, fiindcă spectrul acesteia n-a dispărut cu totul, greva putând fi declanșată chiar și în ziua de 7 mai, dacă nu se semnează protocolul anunțat astăzi.

Să nu fie cu supărare, dar cu așa sindicaliști, mai bine lipsă. Nu-i de mirare, când politicienii se poartă cum se poartă, că aceia pe care-i țineam că apără interesul școlii se lasă păcăliți din nou. Ni s-a fluturat pe sub nas, de la președintele țării, la cel din urmă sindicalist, interesul elevului, cel în numele căruia nu s-a boicotat teza marți, dar s-ar putea boicota joi. Interesul elevului român este

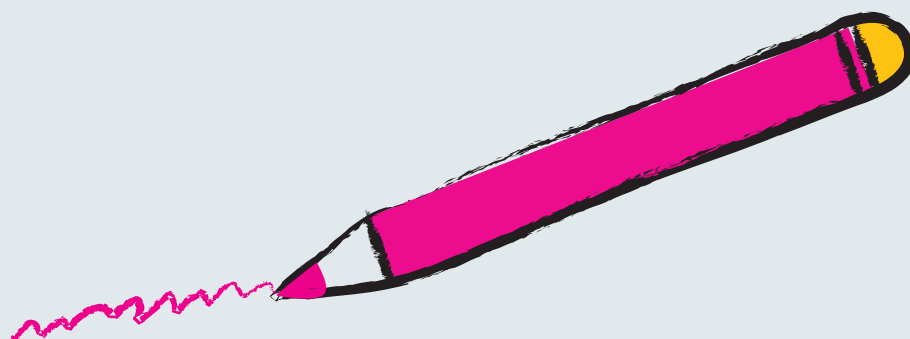
să aibă parte de o școală europeană, adevărată, cu profesori deștepți și bine plătiți, cu săli de clasă aerisite, încălzite, cu manuale logice și curate, cu timp și chef pentru cenecluri literare, jocuri sportive, spectacole. Interesul copiilor României este să nu mai fie cobaii experiențelor și toanelor unui Guvern incapabil să înțeleagă ce este aceea Educație și a unor sindicate nehotărâte dacă apără sau nu școala românească.

Remiza din această seară nu îmbunătățește cu nimic, dar absolut cu nimic, situația actuală. N-aduce nici un leuț în plus la bugetul sugrumat - departe mult de cei 6% ai legilor, pactelor și tuturor strategiilor - al școlii, aduce doar vorbe și promisiuni.

Și ceea ce-i mai trist este că nu aduce, în nici un chip, liniștea și ordinea în sistemul de învățământ.

Încerc să cred că, până la urmă, compromisul și negocierea sunt preferabile conflictului deschis și dureros. Știu însă, prea bine că, în cazul atitudinii clasei politice - și, pentru prima dată în istoria postdecembristă, și a sindicatelor - față de școală, compromisul înseamnă de fapt ratarea, încă o dată, a șansei de a trata școala așa cum trebuie tratată. Compromisul înseamnă, acum, închiderea ochilor tuturor, astuparea urechilor tuturor, pentru a nu mai auzi nimeni țipătul trist și ascuțit al școlii aruncată în hăul minciunii și nesimțirii.

Acum, am pierdut orice speranță că părinții înțelepți dascălii, mai sunt încă cei care-și asumă răspunderea unei suferințe scurte pentru un bine trainic.

Partenerii media

HotNews.ro este primul "ziar" exclusiv online din România, dedicat informației de calitate. Lansat în 2000 ca prima revistă a presei online, HotNews.ro a funcționat, încă din prima zi, pe principiul ziarului continuu, cu actualizare 24 de ore din 24. HotNews.ro a fost fondat de o echipă de jurnaliști profesioniști, valoare în care a investit cu prioritate pe parcursul dezvoltării sale. Potrivit SATI, HotNews.ro este accesat lunar de peste 1.000.000 de vizitatori unici, are peste 4.000.000 de vizite și peste 13.000.000 afișări. Din mai 2008, HotNews.ro lansează o nouă secțiune dedicată studenților, urmată la doar câteva luni de secțiunea HotScience, plus numeroase proiecte dedicate educației ecologice, cu mize și spre zona artistică, cum ar fi concursuri precum RecycleArt sau Vreau o Românie mai Curată. Astfel de proiecte demonstrează prin însăși natura lor, respectul acordat de către publicația noastră importanței pe care o are educația la orice tip de vârstă. Sprijinul pe care îl vom acorda, în calitate de parteneri media, Campaniei Globale pentru Educație, este doar un pas în plus făcut în această direcție.

EurActiv.ro este un site web care publică informații legate de Uniunea Europeană, în special din domeniile economic și politic. Educația este, de asemenea, foarte importantă pentru noi și publicăm adeseori articole, analize și interviuri despre burse, carieră, eLearning și programe de educație. Credem în îndeplinirea Obiectivelor de Dezvoltare ale Mileniului și, prin prisma celui de-al doilea obiectiv, credem că fiecare are dreptul la educație. De aceea, EurActiv.ro sprijină Campania Globală pentru Educație, în primul rând în lupta împotriva analfabetismului funcțional și a creșterii abandonului școlar în România.

Cotidianul. Ziar high-quality de informație și comentariu, generalist, concentrat pe domeniile de interes pentru oamenii care mișcă România (middle-upper class/ creative-class). Prin aparițiile din colecțiile sale (Literatură, Enciclopedia Ilustrată a Familiei, Enciclopedia, Civilizații, Mituri Biblice), Cotidianul dorește să pună la dispoziția publicului larg accesul la informații vitale, de cultură generală, despre locuri, invenții, sau personalități, și la cărțile unor autori care schimbă perspectivă asupra lumii. Pentru că, pentru a produce lucruri bune în viitor, trebuie să le știm pe cele din trecut

Tabu este revista cu o informație prețioasă, rară, care nu se găsește în celelalte reviste. Cu un conținut editorial puternic, Tabu este o combinație inteligentă de modă, informații culturale, reportaje și anchete despre viața femeii din România. Dorința Tabu este să fie prima sursă de informații pentru femeile care sunt în centrul atenției dar care știu să-și facă timp să se uite la cei din jur ca să le fie alături la nevoie.

Salut!

Numele meu este **Dilematix** și vă voi povesti cum am prins eu viață și cum au devenit copiii cei mai buni prieteni ai mei. Ca orice „copil” din lumea asta, am și eu o mamă. Mama mea se numește **Dilema Veche** și deși e greu de crezut, este o revistă. Dar este una specială... ca toate mamele de altfel 😊.

Identitatea mea a fost un mare mister pentru mulți dintre prietenii mei. Unii au spus că sunt o bufniță, alții că sunt un copil de hârtie, unii au zis chiar că sunt un extraterestru, venit de pe o planetă foarte îndepărtată, iar câțiva au susținut sus și tare că sunt un magician. Din fericire, sunt doar un supliment pentru copii. Un supliment pentru copii și scris de copii. Asta mă face să semăn cu mama mea și să fiu și eu un copil special, așa cum semănați și voi cu părinții voștri.

Mama mea, Dilema Veche, a avut grijă de mine și am crescut, așa încât de 1 iunie o să împlinesc 5 numere. Dar trebuie să vă mulțumesc și vouă, pentru că nu aș fi reușit fără voi, copiii, care sunteți cei mai buni prieteni ai mei.

După cum vă spuneam, sunt un supliment scris în cea mai mare parte de voi și mare îmi este bucuria când primesc povești, compuneri, desene, poze și tot felul de creații năstrușnice. De aceea, am pregătită de fiecare dată o temă, anunțată pe www.dilemaveche.ro. Voi puteți să îmi trimiteți cât mai multe creații de-ale voastre legate de acea temă.

Dilematix, vă asigură ca apreciază **originalitatea**, iar dacă lucrările voastre, dragi prieteni, sunt originale, atunci eu sunt cel mai fericit. Cum fiecare muncă are și o răsplată, copiii ale căror lucrări vor fi publicate în Dilematix vor fi premiați pe măsură... Și vă mai spun un secret: mama mi-a promis că fiecare număr pe care îl împlinesc o să fie sărbătorit împreună cu voi, cei mai buni prieteni ai mei. Vă dați seama, putem să ne și întâlnim! Tot pe www.dilemaveche.ro aflați când și unde.

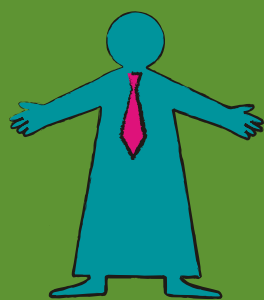
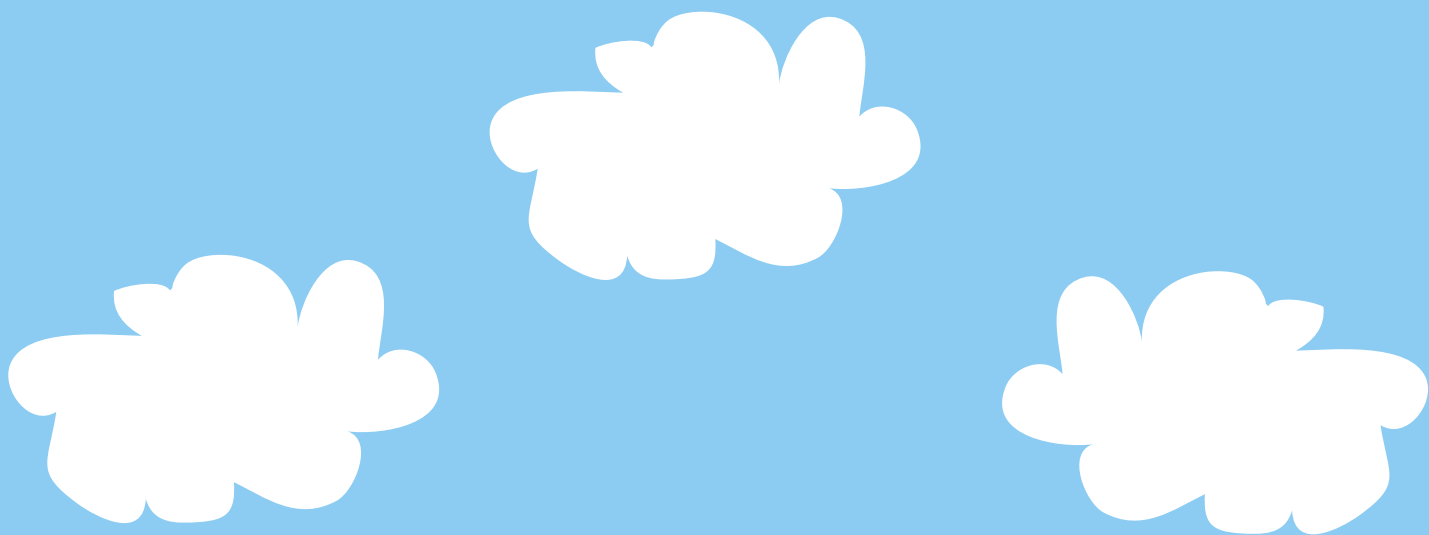
Dragii mei, din păcate trebuie să fug pentru că o aud pe mama strigându-mă și nu vreau să o supăr... Sper că nu am uitat să vă spun ceva... aaaaa, ba da, nu uitați ca lucrările voastre trebuie să le trimiteți pe adresa mea: dilematix@gmail.com.

...Sunt tare fericit că v-am cunoscut și că acum am și mai mulți prieteni 😊.

Vizietază-ne online!

Poveșile care te-au inspirat pot fi descărcate de pe pagina www.salvaticopiii.ro iar dacă ești curios să afli poveștile din celelalte țări implicate în campanie, vizitează www.campaignforeducation.org/bigread

Salvați Copiii
Save the Children Romania

Salvați Copiii România este membră a Alianței Internaționale Salvați Copiii, cea mai mare organizație independentă din lume de promovare și apărare a drepturilor copiilor, ce cuprinde 27 de membri și desfășoară programe în peste 120 de țări.
Date de contact: Intrarea Ștefan Furtună, nr. 3
Sector 1, București
Tel.: 021 316 61 76, Fax: 021 312 44 86